

Länsstyrelsen
Västerbotten

Beslut

1 (37)

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

Dossiernummer
2402156

Enligt sändlista

Beslut om utökning av Blaikens naturreservat i Sorsele och Storumans kommuner

(5 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att naturreservatet Blaiken, beslutat av Länsstyrelsen 2018-02-15, dnr 511-6900-2011, ska ha den utökade geografiska omfattning som framgår av bifogade kartor, bilaga 1a-1d.

För de tillkommande delarna ska beslutet om att bilda naturreservatet Blaiken (daterad 2018-02-15, dnr 511-6900-2011) gälla i sin helhet med syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 4, 5 § första och andra styckena, 6 och 30 §§ miljöbalken som framgår av bilaga 4, samt med tillägg enligt detta beslut.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd beslutar Länsstyrelsen att de tillkommande delarnas skötselområden, som framgår av bilaga 3, ska ingå i skötselområde 1-3 och 5-6 i skötselplanen för naturreservatet Blaiken (daterad 2018-02-15, dnr 511-6900-2011) som framgår av bilaga 4.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken gäller från den dag de vinner laga kraft. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller från kungörelsedatum även om beslutet överklagas.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Datum
2025-12-17Diarienummer
1256-2024

Fakta om naturreservatet

Namn	Blaiken
Dossiernummer	2402156
NVR-id	2047424
Kommun	Sorsele, Storuman
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Ca 30 km sydväst om Sorsele och 25 km norr om Storuman.
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägare	Sveaskog, Statens fastighetsverk, privat
Fastigheter	Storumanskogen 1:1, Sorseleskogen 1:1, Arvliden 1:1, Kyrkberg 1:29, Strömsund 1:12, Strömsund 1:2, Olofsberg S:1.
Förvaltare	Länsstyrelsen Västerbotten
Totalareal	28 143 hektar (varav 4 524 hektar utökad areal)
Areal skogsmark	18 442 ha (3 562 ha)
- varav nedan fjällnära gränsen	1 370 ha (1 060 ha)
- varav ovan fjällnära gränsen	17 072 ha (2 503 ha)
Areal produktiv skog	11 968 ha (2 870 ha)
Areal öppen våtmark	5 253 ha (334 ha)
Areal övrig mark	3 251 ha (291 ha)
- varav låg fjällskog	2935 ha (168 ha)
Areal vatten	1 197 ha (336 ha)

Arealer och definitioner av marktäckeskategorier enligt Nationella Marktäckedata (NMD). Naturreservatets utökade arealer preciseras inom parentes i tabellen och i avsnittet "Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv".

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

Syftet med naturreservatet

Syfte

Syftet med naturreservatets utökade delar gäller enligt beslut för Blaikens naturreservat (dnr. 511-6900-2011).

Skälen för beslutet

Skälen för naturreservatets utökade delar gäller enligt beslut för Blaikens naturreservat (dnr. 511-6900-2011).

Reservatsföreskrifter

Reservatsföreskrifterna för naturreservatets utökade delar gäller enligt beslut för Blaikens naturreservat (dnr. 511-6900-2011) med följande kompletterande föreskrifter:

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela den utökade delen av naturreservatet:

1. naturvårdsbränning och därtill hörande selektiva huggningar och anläggande av brandgator inom det område som framgår av bilaga 2a,
2. skötselåtgärder i skog genom att röja eller fälla buskar och träd; ringbarka eller på annat sätt skada träd; tillföra död ved eller andra växtdelar; dämna och lägga igen diken; stängsla samt genomföra markstörning och liknande åtgärder inom det område som framgår av bilaga 2a,
3. inplantering eller utsättning av inhemska växter eller djur i artbevarande syfte.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

Undantag från föreskrifterna

Fastigheterna Kyrkberg 1:29, Strömsund 1:12, Strömsund 1:2 och Olofsberg S:1 omfattas inte av föreskrifterna A1-A12 om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden samt föreskrifterna B1-B8 om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla i beslutet för Blaikens naturreservat (dnr. 511-6900-2011) som framgår av bilaga 4. Fastigheterna omfattas inte heller av kompletterande föreskrifter B1-B3 enligt detta beslut.

Föreskrifterna utgör inte heller hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut. Undantag gäller också för de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna och för transporter i annat tjänstesyfte,
- b) framförande av motordrivet fordon till fastigheterna Kyrkberg 1:29, Strömsund 1:12, Strömsund 1:2 och Olofsberg S:1 för skogs- och jordbruksändamål i överensstämmelse med gällande terrängkörningslagstiftning. Åtgärden kräver Länsstyrelsen tillstånd,
- c) anläggande av väg och framförande av motordrivet fordon för skotning av virke inom det område som framgår av bilaga 2b. Åtgärden ska ske i samråd med Länsstyrelsen,
- d) drift, underhåll, reparation, ombyggnation, avveckling samt breddning av ledning och ledningsgata inom ramen för gällande koncession, ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt, inklusive nödvändiga röjningar och borttagande av riskträd i befintlig ledningsgata och sidoområde samt de nödvändiga transporter som krävs för åtgärderna,
- e) åtgärder för anläggande och underhåll av ledning, ledningsgata och station inom de områden som framgår av bilaga 2c.
- f) åtgärder för anläggande av ledning och ledningsgata för transmissionsnätet. Åtgärden kräver Länsstyrelsens tillstånd,
- g) uppförande av ny byggnad som ersättning för befintlig byggnad som tagits bort efter att naturreservatet bildats. Den nya

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

byggnaden ska ha motsvarande storlek och läge som den borttagna byggnaden. Befintlig byggnad preciseras i bilaga 2d,

- h) uppförande av vedskjul, utedass eller annan liknande komplementbyggnad inom 30 meter från befintlig huvudbyggnad och inte närmare strandlinjen än 25 meter,
- i) inplantering eller utsättning av inhemska växter eller djur i artbevarande syfte. Åtgärden kräver Länsstyrelsens tillstånd.

För samtliga undantag från föreskrifter gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottenar och vatten ska minimeras.

Ärendets beredning

Naturvärdena inom utökningarna av Blaikens naturreservat blev dels kända under Länsstyrelsens inventering av skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar (SNUS) 2003-2004, dels under inventeringen av skogar med höga naturvärden i Västerbottens län 2018-2020. De utökade arealerna utgörs i huvudsak av ur- och naturskogsartade barrskogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog.

Utökningarna av Blaikens naturreservat ingår i regeringsuppdraget Skydda värdefulla statliga fjällnaturskogar som tilldelades Naturvårdsverket under år 2022¹. Uppdraget innebär att utpekade områden med höga naturvärden på statens mark ovan odlingsgränsen, vilka sammanställdes i Skogsutredningen 2019, ska få ett formellt skydd så att deras naturvärden bevaras. Samråd om områdets avgränsning har genomförts mellan Naturvårdsverket och markägarna Sveaskog och Statens Fastighetsverk.

Länsstyrelsen beslutade 15 februari 2018 att Blaiken med angränsande skogar ska vara naturreservat. Eftersom områdena som ingick i Naturvårdsverkets överenskommelse med Sveaskog och Statens Fastighetsverk gränsar mot Blaikens naturreservat blir områdena en geografisk utökning av Blaikens naturreservat.

¹ Naturvårdsverket. 2022. *Skydda värdefulla statliga fjällnaturskogar*.
<https://www.naturvardsverket.se/om-oss/regeringsuppdrag/pagaende-regeringsuppdrag/skydda-vardefulla-statliga-skogar-ovan-och-i-nara-anslutning-till-gransen-for-fjallnara-skog/> [läst 2025-02-11]

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

Blaikens utökningar ligger inom Ubmeje tjeälddie samebys renbetesmarker². Inför remiss har berörda samebyar samt Sametinget, Svenska Samernas Riksförbund och Landsförbundet Svenska Samer beretts möjlighet till konsultation i enlighet med 2 § lag (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Länsstyrelsen genomförde därefter konsultation i september 2023 där representanter för Vapstens sameby, Grans sameby, Sametinget och Landsförbundet Svenska Samer deltog. Vid konsultationstillfället ingick alla områden som var en del av 2023 års överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Sveaskog. Ytterligare en konsultation genomfördes under februari 2025 för den del av utökningen på Statens Fastighetsverks mark, där representanter för Ubmeje Tjeälddie, Vapsten sameby och Vilhelmina Norra sameby deltog.

Länsstyrelsen har också under hösten 2023 fört dialog med Storumans och Sorsele kommuner. Sorsele kommun (Suorsán tjeälddie) och Storumans kommun (Luspie) är sedan 2010 förvaltningsområde för det samiska språket^{3,4}.

Inför remiss har också dialog förts med bland annat företaget First Nordic Metals som har undersökningstillstånd för mineraler inom området.

Yttranden från remissinstanser och länsstyrelsens beaktande av inkomna synpunkter

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

- **Skogsstyrelsen** finner de aktuella förslagen lämpliga för utökande av reservatet.
- **Statens fastighetsverk (SFV)** konstaterar i sitt yttrande att de har lämnat in en hemställan till regeringen avseende den tidigare Skogsutredningens beslut om att bilda naturreservat på SFV:s marker samt att regeringen ännu inte har fattat beslut rörande

² Sametinget. IRENMARK. Rennäringens markanvändningsdata. www.sametinget.se.

³ 6 § Lag (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

⁴ Sorsele kommun 2001. Mål och riktlinjer i arbetet som samisk förvaltningskommun. Fastställd av kommunfullmäktige 2021-02-22.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

hemställan. SFV anser att Länsstyrelsen bör avvakta beslut om att utöka Blaikens naturreservat tills dess Regeringen återkommit om marken ska överföras till Naturvårdsverket eller inte.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen anser att frågan om eventuell marköverföring inte behöver lösas innan beslut om bildande av naturreservat fattas.

- **Sametinget** belyser vikten att reservatsbeslutet inte ska hindra samisk markanvändning i området. Samisk kultur och samfundsliv måste fortsatt kunna bedrivas inom reservatsbeslutet. Sametinget poängterar att samråd ska genomföras med samebyn inför skötselåtgärder som kan medföra påverkan på renskötseln.

Länsstyrelsens kommentar: Renskötsel i enlighet med rennäringslagen är undantaget från föreskrifterna. Länsstyrelsen bedömer att beslutet om naturreservat inte begränsar övrig samisk traditionell markanvändning. Länsstyrelsen samråder alltid med berörda samebyar inför åtgärder som kan komma att påverka renskötseln.

- **Storumans kommun** tillstyrker naturreservatsförslaget. De meddelar att inga motstridiga intressen finns i översiktsplanen men kommunen konstaterar att mängden naturreservat ökar i kommunen samtidigt som förvaltningsanslagen minskar. Vidare meddelar de att friluftsliv, jakt och fiske är viktigt för kommunen.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen delar kommunens åsikt att möjligheterna att nyttja naturreservaten för olika friluftslivsaktiviteter och ha en god förvaltning är viktigt. Länsstyrelsen kan också, precis som kommunen, konstatera att länsstyrelsernas resurser för skötsel av naturreservat minskat de senaste åren. Länsstyrelsernas resurser för skötsel av naturreservat har och kommer med stor sannolikhet även i framtiden variera över tid. I B-föreskrifterna enligt 7 kap. 6 § miljöbalken och i skötselplanen ges möjlighet att genomföra friluftslivsfrämjande åtgärder.

- **Sorsele kommun** motsätter sig reservatsförslaget i sin helhet. Inget motiv anges till detta.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen arbetar strategiskt för att naturreservat ska bildas på de platser där de gör allra störst nytta. Regeringen, genom Naturvårdsverket, har beslutat att området ska skyddas som naturreservat. Mer information om detta finns i avsnittet "Ärendets beredning".

- **Vattenfall Eldistribution AB** meddelar att de har en 45 kV luftledning i det område som naturreservatet ska utökas. De planerar också en ny station och nya ledningar i området och önskar att reservatsgränsen ska justeras för att möjliggöra det. De poängterar också att vid bildande av naturreservat får föreskrifterna inte förhindra Vattenfall att utföra återkommande drift- och underhållsåtgärder som man är ålagda att utföra enligt Elsäkerhetsverkets föreskrifter.

Länsstyrelsens kommentar: Länsstyrelsen har haft en dialog med Vattenfall inför remissen och har lagt till ett undantag (e) från föreskrifterna inom det område som framgår av bilaga 2c för anläggande av ledning och station. Bilagan har ändrats i detta beslut för att korrigera hänvisningar i bilagan och för att omfatta de aktuella områden som Vattenfall meddelat i remissvaret.

- **Svenska kraftnät (SVK)** önskar att reservatsgränsen ska justeras så att hela riksintresseområdet för transmissionsnätet ska ligga utanför reservatet. Vidare önskar de undantag från föreskrifterna för underhåll med mera av ledningar och för att kunna möjliggöra en framtida transmissionsledning i den sydligaste delen av området och välkomnar en dialog med Länsstyrelsen angående framkomlighet och lämplig lokalisering för en sån ledning. SVK önskar vidare att det ska framgå av föreskrifterna att de inte ska behöva tåla åtgärder under punkt B som kan äventyra deras anläggnings driftsäkerhet eller elsäkerhet. Dessutom önskar de att åtgärder under punkt B inte får genomföras i närheten av SVK:s kraftledning utan att samråd har skett med dem.

Länsstyrelsens kommentar: Naturreservatets gräns har korrigerats och områden med gällande undersökningstillstånd för mineraler ingår inte i naturreservatet.

Länsstyrelsen bedömer att riksintresset transmissionsnätet behöver tillgodose trots att det geografiskt inte berörs av

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

reservatsbildningen. Därför har länsstyrelsen skapat ett undantag som möjliggör åtgärder för anläggande av ledning och ledningsgata för transmissionsnätet, se undantag f. För underhåll med mera av befintlig ledning så möjliggörs det genom ett undantag (d) från föreskrifterna.

Vidare har beslut (se *Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer*) förtydligats med tillägg att elsäkerhetsföreskrifterna och riksintresset måste beaktas i samband med genomförande av åtgärder. Länsstyrelsen bedömer att detta inte behöver förtydligas ytterligare i föreskrifterna.

- **Statens geologiska undersökning (SGU):** Då den föreslagna utökningen av naturreservatet sammanfaller med befintliga undersökningstillstånd enligt minerallagen så avråder SGU från att införa den föreslagna utökningen, om inte undantag för från föreskrifterna som SGU föreslår inkluderas i beslutet. SGU föreslår undantag för inhämtande av prover och utförande av inventeringar som behövs i samband med undersökningsarbeten samt gruvverksamhet. SGU framför också att vissa typer av undersökningsarbeten ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning.

Länsstyrelsens kommentar: Naturreservatets gräns har korrigerats och områden med gällande undersökningstillstånd för mineraler ingår inte i de utökade delarna av naturreservatet.

Länsstyrelsen delar uppfattningen att det finns undersökningar som kan genomföras utan att bryta mot naturreservatsföreskrifterna eller påverka syftet. Mer fördjupade undersökningar kan innebära en påverkan på mark, vegetation och arter. Länsstyrelsen anser därför att eventuella undersökningar ska omfattas av gällande föreskrifter för naturreservatet. Det innebär att vissa undersökningar kan genomföras utan dispensförfarande medan andra kräver ansökan om dispens.

- **Västerbottens ornitologiska förening (VOF)** är positiva till att området skyddas som naturreservat. Särskilda synpunkter har lämnats kopplat till den föreslagna åtgärden naturvårdsbränning. VOF betonar vikten av att Länsstyrelsen har kunskap om områdets fågelliv, att hänsyn tas till fågellivet vid planerade åtgärder samt att naturvårdsbränning inte genomförs under häckningstid.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

Länsstyrelsens kommentar: Vid genomförande av olika skötsel- och förvaltningsåtgärder behöver alltid den slutliga avvägningen av eventuell nytta och skada för olika berörda arter och naturtyper göras i varje enskilt fall. Inför en naturvårdsbränning genomförs därför en mycket noggrann planering i fält, ofta under flera säsonger. Förekomster av olika skyddsvärda arter som kan behövas tas hänsyn till noteras och registreras. För att inhämta ytterligare kunskap sker vid behov även samråd med lokala ornitologer eller annan expertis. Om det påträffas särskilt skyddsvärda arter (fåglar eller andra organismgrupper) där förekomsten kan komma att äventyras av en bränning tas det med i planeringen. Exempelvis genom val av tidpunkt eller justering av gränserna för bränningsområdet så att arten/arterna inte påverkas eller påverkansgraden minimeras.

- **First Nordic Metals och Mawson Finland Ltd** har ägande i undersökningstillstånd som berör området. De har inte inkommit med yttrande på remissförslaget från 2025-10-01 (dnr 1256-2024) men har tidigare inkommit med synpunkter som berör den planerade utökningen av Blaikens naturreservat. De har framfört att de motsätter sig reservatsbildningen eftersom det berör flera av deras undersökningstillstånd (Storjuktan nr 101). Reservatsbildning inom undersökningstillstånden skulle påverka möjligheter till fortsatt prospektering och utveckling av potentiella fyndigheter.

Länsstyrelsens kommentar: Naturreservatets gräns har korrigerats och områden med gällande undersökningstillstånd för mineraler ingår inte i de utökade delarna av naturreservatet.

Översiktlig beskrivning av Blaiken naturreservats utökade areal

De utökade arealerna av Blaiken naturreservat ligger ca 30 km sydväst om Sorsele och 25 km norr om Storuman. Områdena utgörs i huvudsak av fjällnära ur- och naturskogsartade barrskogar. Områdena har höga naturvärden knutna till det naturskogsartade skogstillståndet, med god förekomst av strukturer som gamla träd samt stående och liggande död ved. Skogarna utgörs främst av grandominerad naturskog men i delar är skogen talldominerad och brandpräglad. Mindre delar av områdena

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

är även påverkade av sentida skogsbruk och utgörs av ung- till medelålders skog.

Områdena hyser flera sällsynta och rödlistade arter som är beroende av gamla naturskogar. Det finns även ett inslag av i huvudsak hydrologiskt intakta våtmarker, tjärnar, bäckar och sjöar. Flera vattendrag med en hög grad av naturlighet och variationsrikedom rinner genom området och i Stabburbäcken finns en rik förekomst av flodpärlmusslor.

Blaikens naturreservat, inklusive utökade arealer, har även höga upplevelsevärden knutna till att det är ett mycket stort, väl sammanhängande, variationsrikt och förhållandevis opåverkat område. Friluftsvärdena är även av stor betydelse eftersom det ligger relativt nära centralorterna Storuman och Sorsele. Områdena är ofta lättillgängliga eftersom flera skogsbilvägar ansluter till eller korsar områdena. En skoterled och en kraftledning går genom reservatets sydöstra utökning vid Blaikmyran. Två kojor som ägs av Sveaskog ligger i anslutning till sjön Storjuktan.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Utökningarna av Blaikens naturreservat är mycket värdefulla naturområden som har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. Områdena har också höga värden för friluftslivet. För att områdenas värden ska bestå behöver området därför långsiktigt skyddas från skogsbruk och annan exploatering, verksamhet eller påverkan som innebär att områdets naturvärden skulle skadas, som försvårar för allmänhetens tillträde till områdena eller som kan påverka områdenas relativt opåverkade karaktär på ett sådant sätt som strider mot syftet med reservatet.

Områdena är till delar präglade av naturliga störningar som brand. Detta har idag upphört eller är till stora delar satt ur spel. Områdena är delvis påverkade av skogsbruk och kan vara påverkade av dikningar och flottledsrensningar. Ett bevarande och en utveckling av områdets höga naturvärden förutsätter därför att skötsåtgärder kan genomföras för att gynna dessa bevarandevärden på kort och lång sikt. Att området ska

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

kunna vara en tillgång för friluftslivet förutsätter också att skötselåtgärder kan genomföras för att underlätta för besökare.

Områdena omfattar i huvudsak Sveaskogs och Statens Fastighetsverks marker och är i första hand avgränsat med utgångspunkt i reservatets huvudsyfte om bevarande av områdets naturskogar, vilket i sin tur utgår ifrån att regeringsuppdraget att skydda värdefulla statliga skogar. Även lantmäteri- och sköseltekniska aspekter har beaktats i avgränsningen. I dialog med Sveaskog har ett undantag till föreskrifterna lagts till som möjliggör anläggning av väg (bilaga 2) för åtkomst till annars svårtillgänglig brukad skogsmark.

I reservatet ligger också ett antal små fastigheter som är enskilt eller samfällt privatägda. Fastigheterna består främst av mindre våtmarksområden som länsstyrelsen bedömer huvudsakligen ha en bakgrund som så kallade ströängar. Länsstyrelsen har bedömt att de fortsatta åtgärder och verksamheter som kan komma ifråga på de här fastigheterna inte på ett betydande sätt motverkar reservatets syfte. Reservatets föreskrifter är därför utformade så att fastigheterna inte berörs av föreskrifter om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden ("A-föreskrifter") och inte heller berörs av föreskrifter om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktagas att tåla ("B-föreskrifter"). De fastigheterna berörs direkt endast av föreskrifterna om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt ("C-föreskrifter"). I och med detta förhindrar föreskrifterna inte pågående markanvändning och beslutet medför därför inte heller någon rätt till ersättning. För att möjliggöra pågående markanvändning förhindrar inte heller föreskrifterna terrängkörning genom reservatet till och från de här ströängsfastigheterna i samband jord- eller skogsbruksåtgärder i överensstämmelse med terrängkörningslagen. Vid terrängkörning finns risk för skador på mark och vegetation som inte är förenligt med syftet med reservatet. För att undvika sådana skador får körning endast ske efter tillstånd av länsstyrelsen. På så sätt kan myndigheten styra var, när och på vilket sätt terrängkörningen får ske för att minska risken för skador.

Vid Juktans kraftstation har Vattenfall Eldistribution ansökt om att bygga en luftledning samt ett ställverk i samband med byggnationen av en närliggande vindkraftpark. Det ansökta ställverket tar ett mindre område perifert i utökningen av reservatet i anspråk. Den ansökta

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

ledningens sträckning följer i stor utsträckning befintlig ledning i längs yttergränsen av reservatets utökning. Sträckningen av ledningen och placeringen av ställverket har efter dialog med Vattenfall godtagits av Länsstyrelsen och ett undantag har därför lagts till för reservatets utökade del enligt bilaga 2c.

Naturresevat är den lämpligaste skyddsformen för utökningarna av Blaikens naturresevat med sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska bibehållas och utvecklas. Länsstyrelsen bedömer därför att området, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken) samt områdets värde för friluftslivet, bör förklaras som naturresevat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Överensstämmelse med planer och strategier för skydd och förvaltning

Beslutet att utöka Blaikens naturresevat har hög prioritet inom Länsstyrelsens uppdrag att bevara värdefull natur och ligger i linje med nationella och regionala strategier och planer för skydd och skötsel av värdefull natur:

- Områdena har en stor mängd nyckelelement och naturvårdsarter och förhållandevis liten påverkan av modernt skogsbruk. De höga naturvärdena på beståndsnivå gör områdena högt prioriterade för skydd⁵.
- Områdena ligger i ett landskap med hög koncentration av flera andra skyddade områden och skogar med dokumenterat höga naturvärden. Därmed blir förutsättningarna bättre för att långsiktigt bevara och utveckla områdenas utpekade värden och för att bevara, stärka och utveckla en grön infrastruktur på landskapsnivå⁶. En grön infrastruktur är ett ekologiskt funktionellt nätverk av livsmiljöer, strukturer och naturområden för bevarande av biologisk mångfald i hela landskapet.

⁵ Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen. 2018. *Nationell strategi för formellt skydd av skog*. Rapport 6762.

⁶ Länsstyrelsen Västerbotten. 2019. *Handlingsplan för grön infrastruktur i Västerbottens län*.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

- Inom Blaiken naturreservat ingår flera våtmarker med mycket höga naturvärden som genom den utökade arealen ges ett kompletterat skydd. I länets våtmarksinventering har myrkomplexet mellan Stavarbäcken och Tallträsket fått högsta naturvärdesklass (klass 1, AC23G9J02), Blaikmyran näst högsta naturvärdesklass (klass 2, AC23H8E01), Tvåjärnmyran näst högsta naturvärdesklass (klass 2, AC23H8E03) och Bastumyran näst högsta naturvärdesklass (klass 2, AC23H8B03)⁷.
- Stabburbäcken som rinner genom det utökade området är klassat som en nationellt särskilt värdefull naturmiljö enligt kriterier som definierats av Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Fiskeriverket⁸.
- I en av reservatets utökade delar har arterna flodpärlmussla (*Margaritifera margaritifera*), norna (*Calypso bulbosa*), skrovlig taggsvamp (*Hydnellum scabrosum*) och utter (*Lutra lutra*) observerats vilka omfattas av åtgärdsprogram.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål och EU-direktiv

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen är en hörnsten i det nationella miljöarbetet. Formellt skydd av värdefull natur, varav naturreservat utgör en stor del, är ett av de viktigaste verktygen för att nå målen om biologisk mångfald.

Utökningen av Blaikens naturreservat omfattar 3 562 hektar skog (varav 2 870 ha är produktiv skog), 336 hektar vattendrag och sjö samt 334 hektar våtmark. Bevarandet av dessa miljöer med ingående arter, strukturer och processer stärker möjligheterna att nå miljömålen Levande skogar, Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker samt Ett rikt växt- och djurliv.

Utökandet av Blaikens naturreservat bidrar även till uppfyllandet av flera av Sveriges nationella friluftsmål, däribland målen om Tillgång till

⁷ Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1993. *Våtmarker i Västerbottens län*. Meddelande 1:1993.

⁸ Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2008. *Strategi för skydd och restaurering av sjöar och vattendrag i Västerbottens län*.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

natur för friluftsliv och Skyddade områden som resurs för friluftslivet, genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Stabburbäcken (ID SE725402-589833 i VattenInformationsSystem Sverige, VISS), Smilabäcken (ID SE725317-155866) och Holmträskbäcken (ID SE724938-154725) har idag god ekologisk status i enlighet med EU:s vattendirektiv (2000/60/EG)⁹. Ett skydd av området kommer att bidra till att den goda ekologiska statusen bibehålls.

Effekter på ekosystemtjänster

Länsstyrelsen har gjort en bedömning av vilka effekter naturreservatsbildningen har på olika ekosystemtjänster från naturreservatet. I bedömningen ingår de ekosystemtjänster som påverkas i måttlig till hög grad, både positivt och negativt.

Beslutet har störst positiv effekt på de stödjande ekosystemtjänsterna som är kopplade till artbevarande och biologisk mångfald, men även många andra ekosystemtjänster påverkas positivt. Länsstyrelsen bedömer att bland annat följande ekosystemtjänster påverkas positivt av beslutet:

- **Försörjande ekosystemtjänster** som produktion av livsmedel från vilda djur och växter.
- **Reglerande ekosystemtjänster** som flödesreglering, biologisk kontroll av skadegörare och global klimatreglering (kolbindning) utförd av växter.
- **Kulturella ekosystemtjänster** som tillhandahållande av attraktiva miljöer för friluftsliv, tillhandahållande av områden för forskning samt bevarande av naturen för framtida generationer.
- **Stödjande ekosystemtjänster** som ekologiska samspel, bevarande av biologisk mångfald inklusive genpool, habitat och hotade arter, samt tillhandahållande av livsmiljöer för arter, t.ex. barnkammare och boplatser för djur och fåglar.

⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

Beslutet har störst negativ effekt på försörjande ekosystemtjänster kopplade till skogsbruk som produktion av träråvaror, bioenergi och biobaserade kemikalieråvaror. En nationell politisk avvägning har gjorts mellan produktion av virkesråvara och bevarande av skogar med höga naturvärden vid formuleringen av tidigare etappmål för miljömålet Levande skogar.

Förenlighet med riksintressen (3 och 4 kap. miljöbalken) och kommunala planer

Utökningarna av Blaikens naturreservat ligger inom området Storblaiken-Lillblaiken som är av riksintresse för naturvärden¹⁰ enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Utökningarna berör även områden (två kärnområden) som är av riksintresse för rennäringen (3 kap. 5 § miljöbalken). Reservatet berör dessutom ett riksintresse för energiproduktion vindbruk (3 kap. 8 § miljöbalken).

Delar av de utökade arealerna angränsar till transmissionsnätet för el, ett utpekad riksintresse för totalförsvarets civila del (3 kap. 9 § miljöbalken). Vid eventuella skötselåtgärder i närområdet ska gällande elsäkerhetsföreskrifter beaktas. Skötselåtgärder som försvårar tillkomsten eller utnyttjandet av riksintresset transmissionsnätet ska undvikas.

Områden som är av riksintresse ska, enligt miljöbalken, skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada deras värden eller möjligheterna att använda dem för avsett ändamål. Länsstyrelsen bedömer att riksintresset för naturvärden och riksintresset för energiproduktion är oförenliga inom naturreservatets avgränsning, och att det då krävs en avvägning enligt 3 kap. 10 § miljöbalken. Vid en avvägning enligt 3 kap. 10 § miljöbalken ska företräde ges åt det intresse som på lämpligaste sätt främjar en långsiktigt god hushållning.

I avvägningen mellan riksintressena för naturvärden (3:6 §) och energiproduktion (3:8 §) anser Länsstyrelsen att intresset för naturvärden ska ha företräde på grund av Blaikens naturreservats unika värden för natur, hotade arter och landskapsbild samt värden som friluftsmiljö. Blaikens vindkraftpark med totalt över 100 vindkraftverk

¹⁰ Länsstyrelsen i Västerbottens län. *Riksintressen för naturvård Västerbottens län*. Meddelande 4:2001.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

uppfördes 2017 öster om naturreservatet och sammantaget har då båda de olika intressena givits möjlighet att använda mark- och vattenområdet inom riksintresseområdenas avgränsning.

Naturreservatets utökade delar berörs inte av utpekade riksintressen för mineralutvinning (3 kap. 7 § miljöbalken) eller kända intressen för totalförsvaret (3 kap. 9 § miljöbalken).

Sorsele kommuns översiktsplan redovisar de berörda riksintressena och även den gruvverksamhet och den vindkraftspark som ligger strax utanför reservatet. Reservatsbildningen av Blaiken omnämns som vägledning för att för att tillgodose riksintressen och övriga allmänna intressen. 2010 antog kommunfullmäktige i Sorsele och Storumans kommuner en tilläggsplan för vindkraft till kommunernas översiktsplaner. Där anges att området kring Lillblaiken inom naturreservatet ej är lämpligt för vindbruk pga. att en vindkraftsetablering påtagligt skulle störa de riksintressen (rennäring och naturvård) samt planerade naturreservat som finns i området. Det anges också att sjön och området på Storblaiken är kraftigt påverkat vilket leder till att Lillblaiken som rekreationsområde måste bevaras.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att detta beslut om utökande av Blaikens naturreservat är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala planer.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Vid skydd av områden ska det enligt 7 kap. 25 § miljöbalken göras en intresseavvägning där hänsyn ska tas till enskilda intressen.

Utgångspunkten vid avvägning mellan enskilda och allmänna intressen är att inskränkningar som motiveras av hänsyn till naturvårdsintressen eller intressen för friluftslivet betraktas som angelägna allmänna intressen.

Länsstyrelsen bedömer att naturreservatets avgränsning och föreskrifter är nödvändiga för att skydda och utveckla områdets bevarandevärden. I avsnittet Motiv till skyddets utformning ges en fördjupad motivering till detta.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

Flera områden med gällande undersökningstillstånd för mineraler (Storjuktan nr 103, 104 och 109) tillhörande First Nordic Metals överlappade delar av naturreservatets utökade delar i remisshandlingen. Efter remiss och inkomna yttranden har dessa delar uteslutits ur naturreservatet. Reservatsbeslutet berör således inte längre några gällande undersökningstillstånd, bearbetningskoncessioner eller riksintressen för värdefulla ämnen och mineraler. Det finns därmed inga formella anspråk på området utifrån mineralutvinning.

Sammantaget finner Länsstyrelsen därför att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Konsekvensutredning för ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken

Enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en bedömning om konsekvensutredning göras för ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken. Dessa föreskrifter gäller rätten att färdas och vistas, och ordningen i övrigt i området och exemplifieras i förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/98:45) som förbud mot åtgärder som annars hade varit tillåtna enligt allemansrätten.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (SFS 2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Upplysningar

Föreskrifterna angivna i beslutet för Blaikens naturreservat (dnr. 511-6900-2011), enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

För föreskrifter med krav på tillstånd kan Länsstyrelsen lämna tillstånd till en åtgärd om det inte strider mot reservatets syfte. Ett tillstånd innebär att en åtgärd kan få vidtas, åtminstone i viss omfattning men att det kan finnas krav på utformning, tidsbegränsning, lokalisering mm.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Före anordnande av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om anmälan om samråd.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också andra lagar, förordningar och föreskrifter till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Enligt 1 § terrängkörningslagen (SFS 1975:1313) är det förbjudet att köra på barmark i terräng med motordrivna fordon,
- Fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter, exempelvis flodpärlmussla, är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- I enlighet med 2 kap. 16 § förordningen (1994:1716) ska tillstånd för utsättning av fisk sökas hos Länsstyrelsen. Tillstånd får inte ges för sådana fiskarter eller fiskstammar som är olämpliga med hänsyn till vattenområdets särart. Tillstånd får inte heller ges om det finns risk för spridning av smittsamma sjukdomar,

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024

- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950). Enligt 2 kap. 6 § KML är det förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut, täcka över eller genom bebyggelse, planering eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.
- Reservatet omfattas av strandskyddsbestämmelserna i 7 kap. 13 - 18 §§ miljöbalken. Beslut om bygglov innebär inte att dispens från reglerna om strandskydd och reservatsföreskrifterna har beviljats. Inom naturreservat är det Länsstyrelsen som prövar ärenden om strandskydd.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 5. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helene Hellmark Knutsson med Per-Anders Blomqvist, handläggare områdesskydd, som föredragande. I den slutliga handläggningen har också Maja Östlund, handläggare områdesskydd, medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

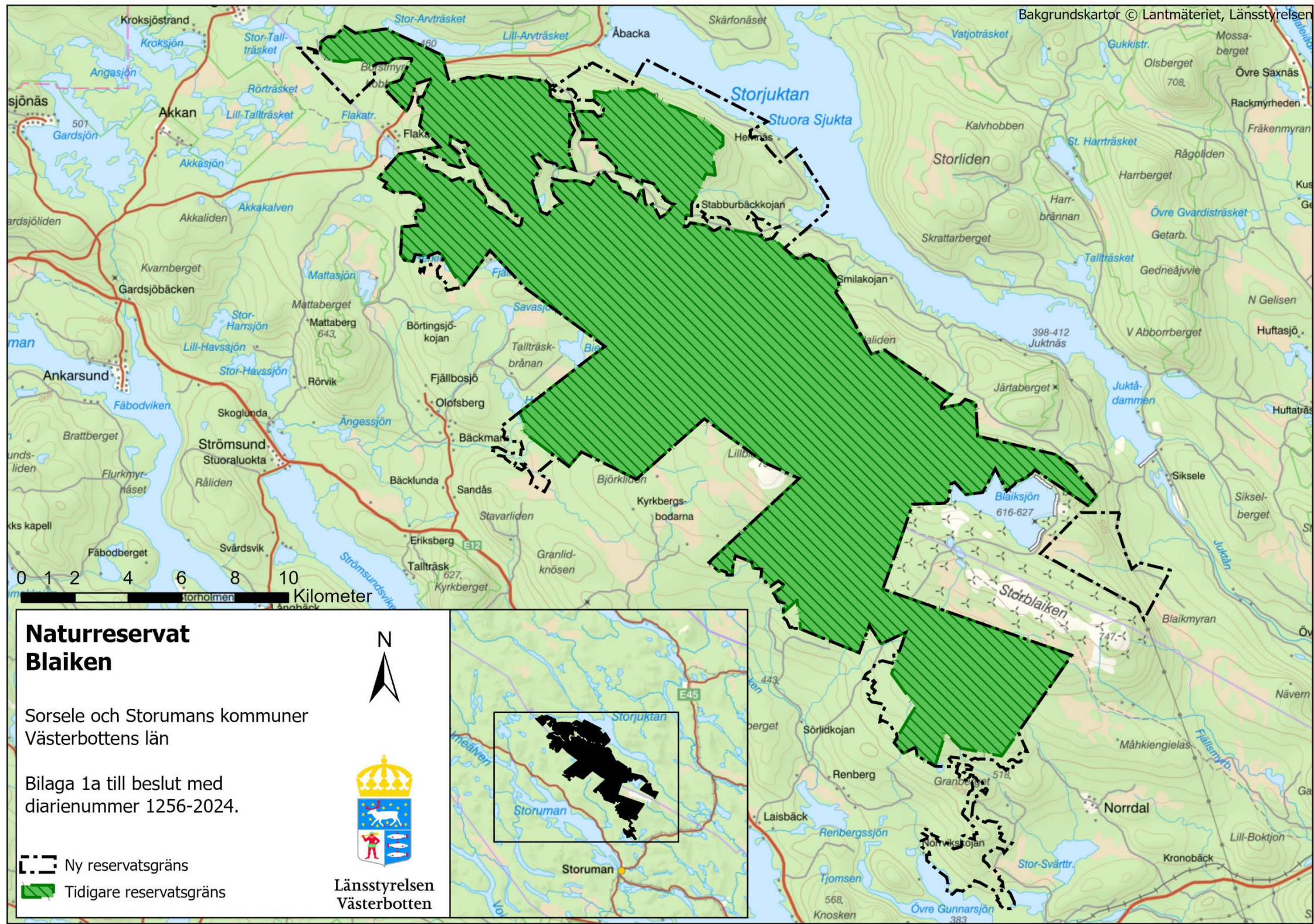
Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

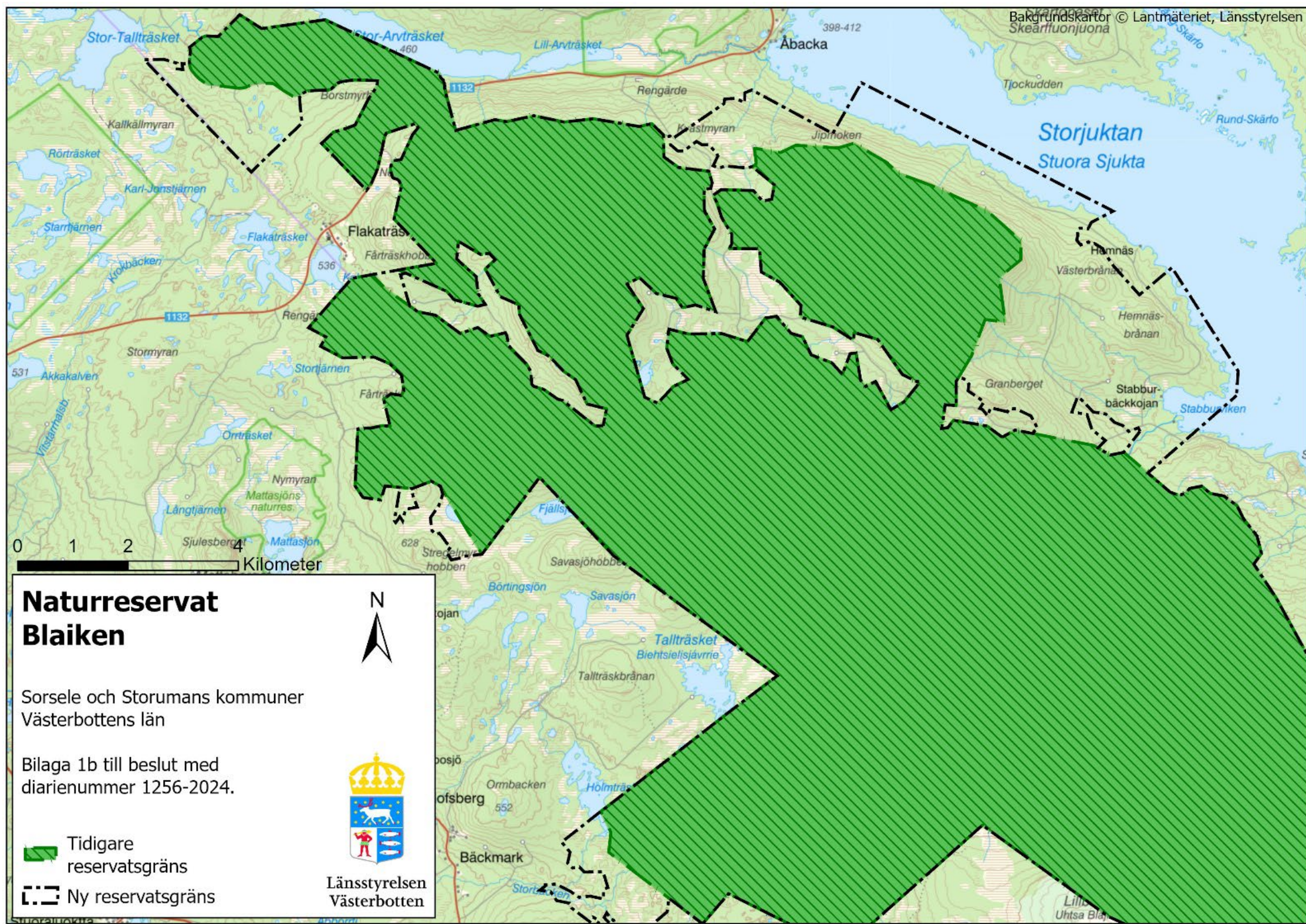
Information om hur vi hanterar personuppgifter finns på <https://www.lansstyrelsen.se/dataskydd>.

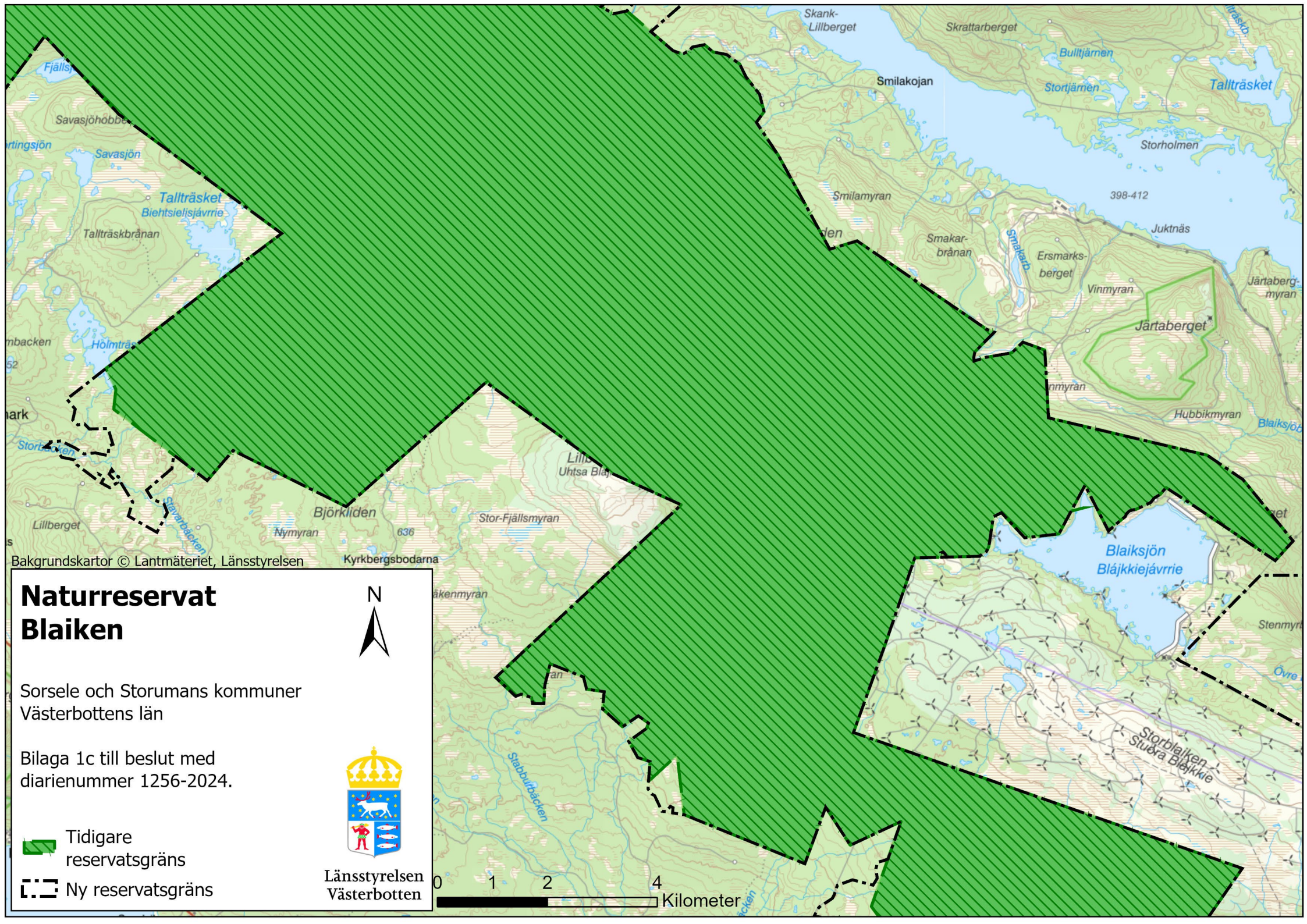
Bilagor

1. Beslutslista med bilagor 1a-d
2. Beslutslistor för föreskrifter med bilagor 2a-d
3. Skötselområdeslistor för utökning med bilagor 3a-f
4. Beslut om bildande av naturreservatet Blaiken i Sorsele och Storumans kommuner (daterad 2018-02-15, dnr 511-6900-2011)

5. Överklagandehänvisning regeringen

Naturreservat Blåiken

Sorsele och Storumans kommuner
Västerbottens län

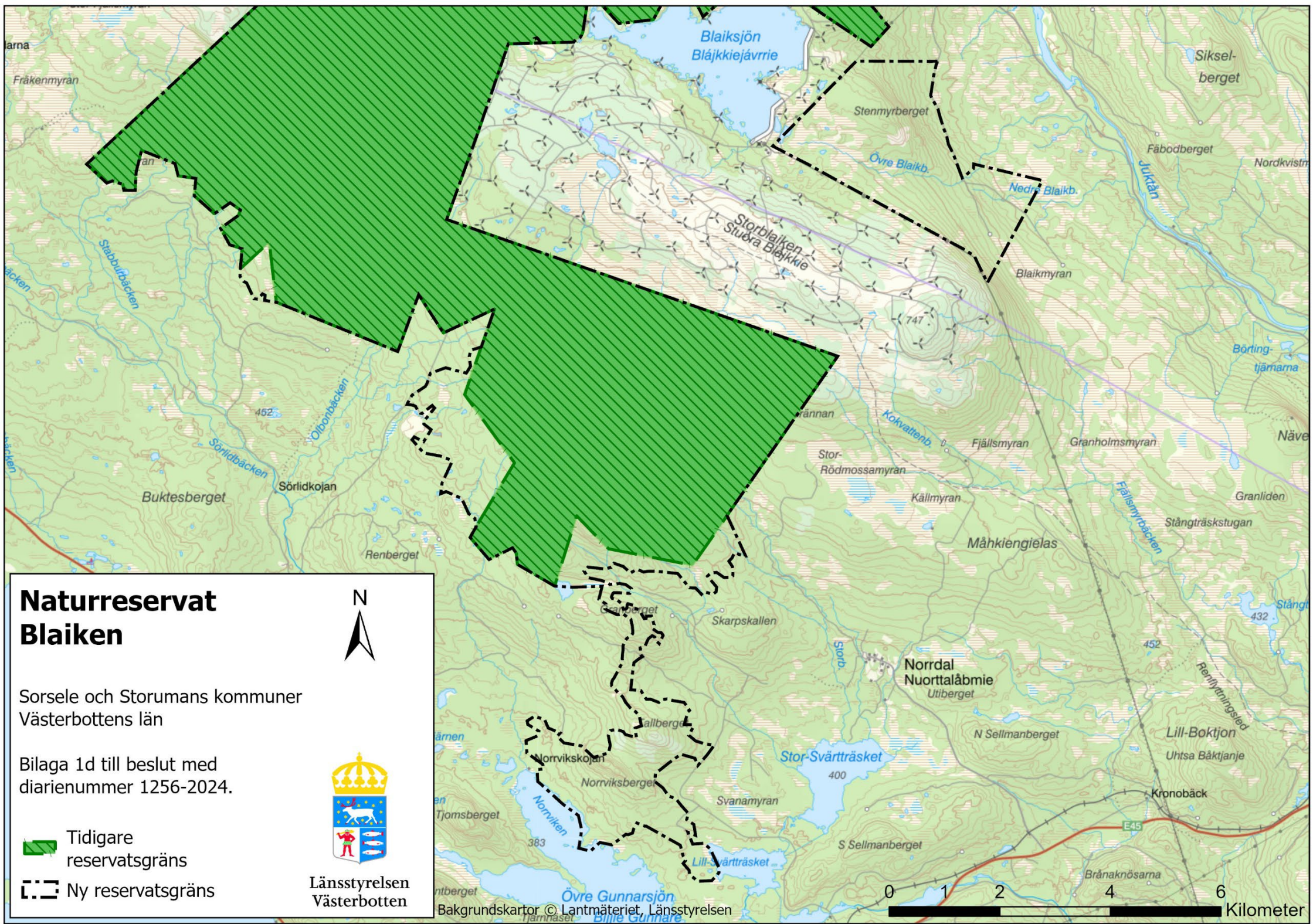
Bilaga 1c till beslut med
diarienummer 1256-2024.

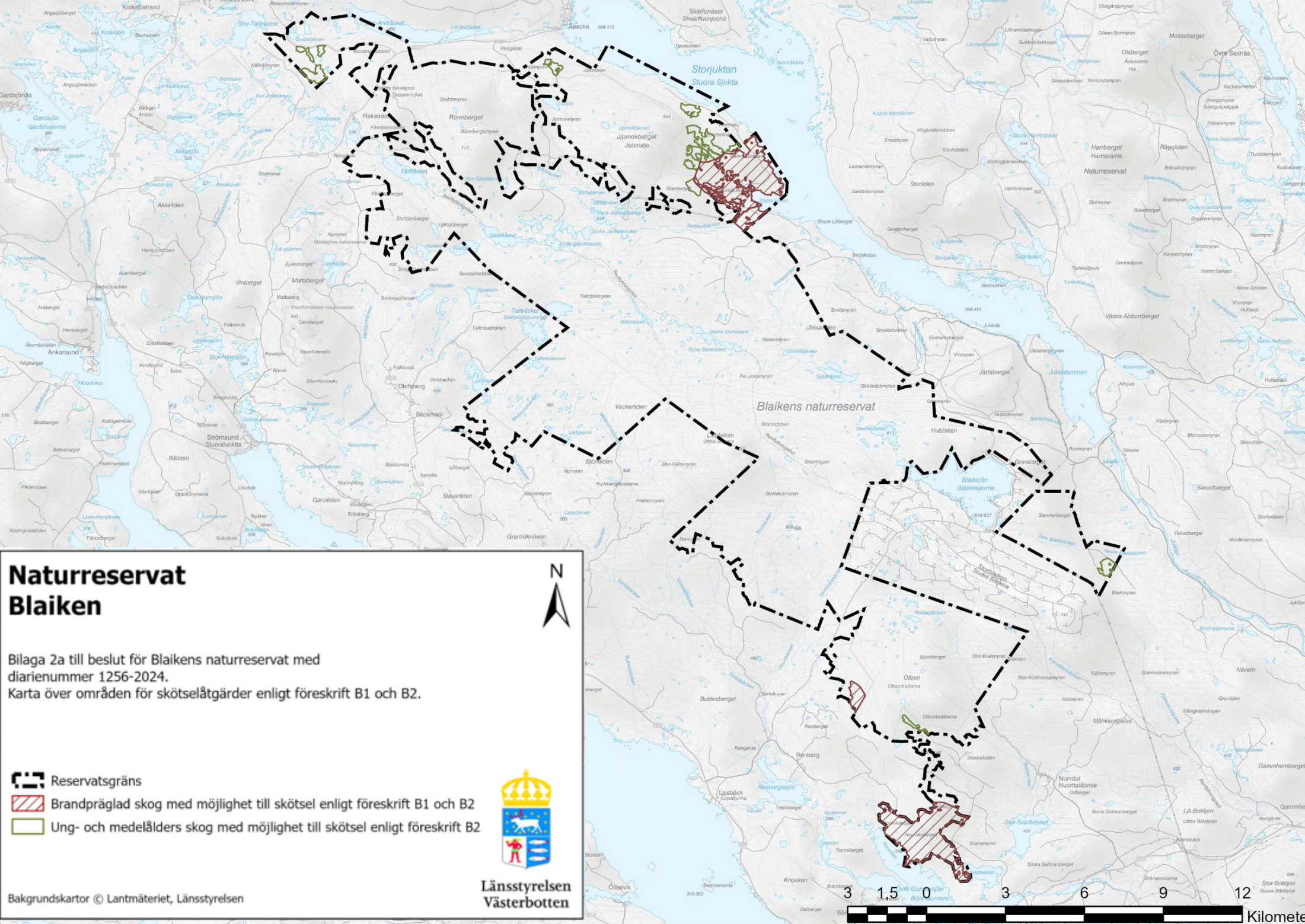
- Tidigare
reservatsgräns
- Ny reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

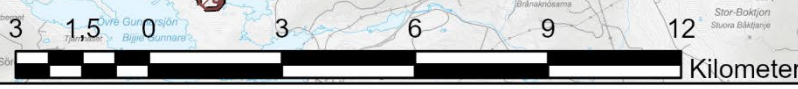
Naturreservat Blaiken

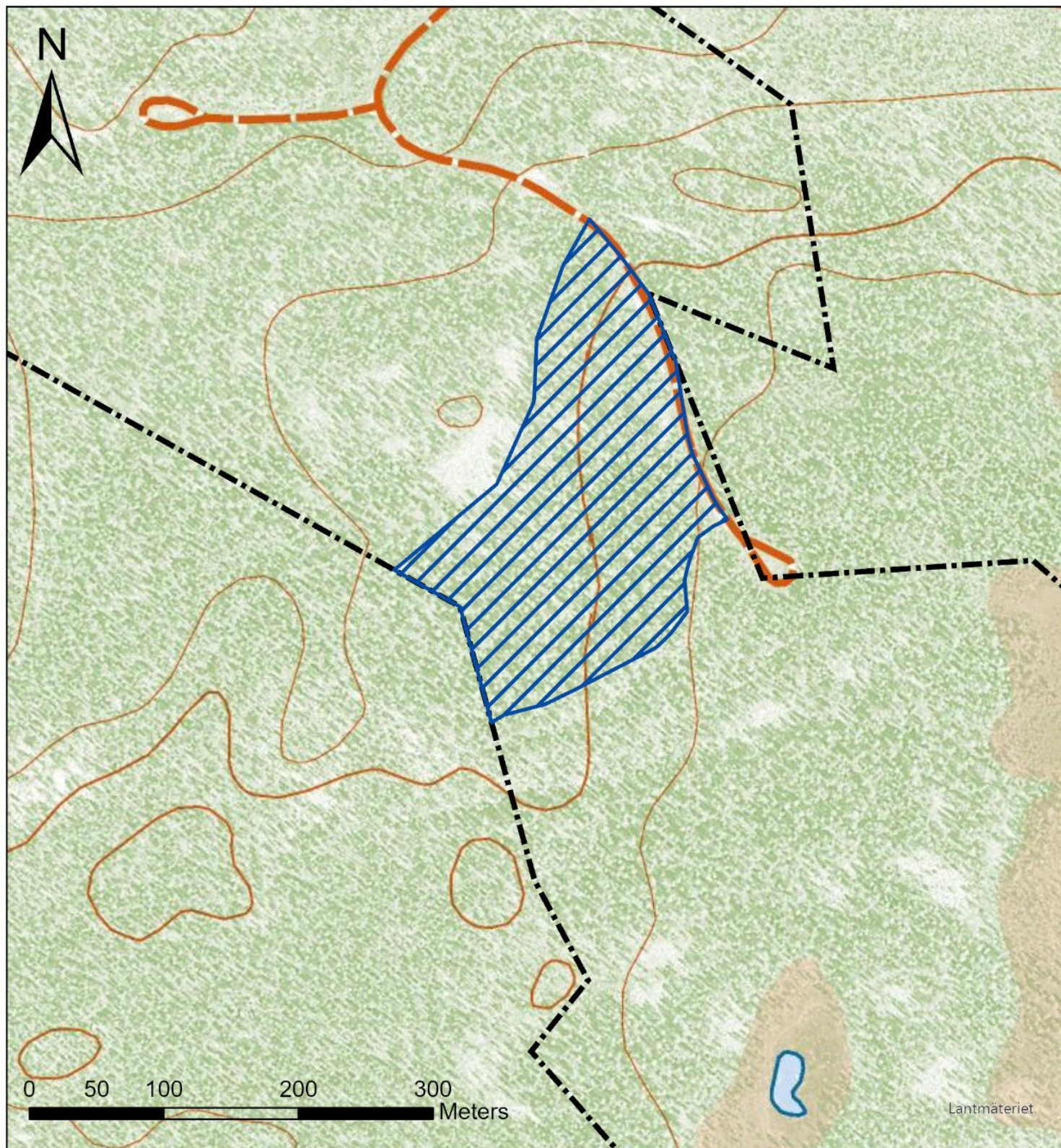
Bilaga 2a till beslut för Blaikens naturreservat med diarienummer 1256-2024.
Karta över områden för skötselåtgärder enligt föreskrift B1 och B2.

- Reservatsgräns
- Brandpräglad skog med möjlighet till skötsel enligt föreskrift B1 och B2
- Ung- och medelålders skog med möjlighet till skötsel enligt föreskrift B2

Länsstyrelsen
Västerbotten

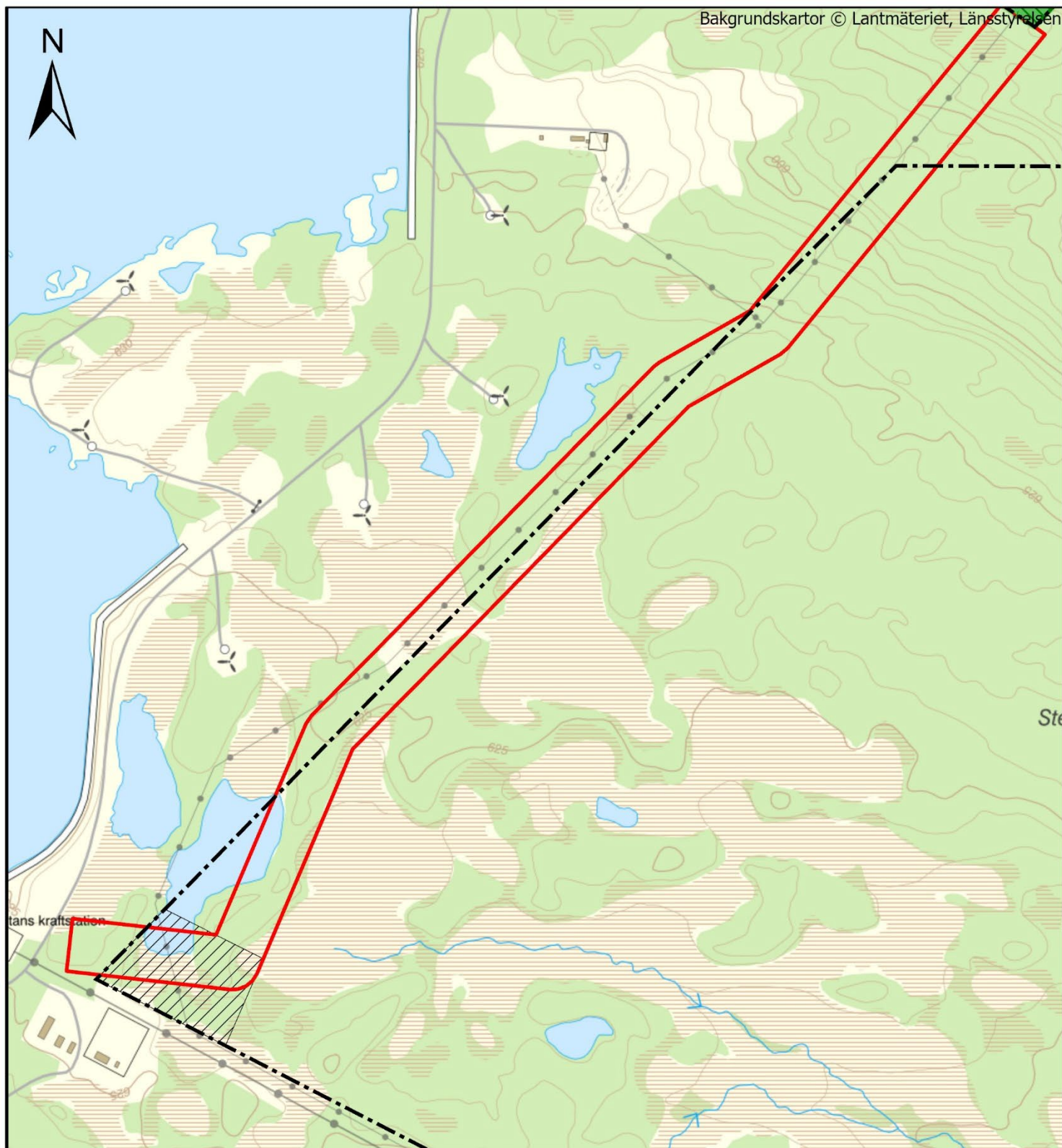
Bilaga 2b. Karta över område med undantag från föreskrifter för naturreservatet Blaiken, Sorsele och Storumans kommun. Dnr 1256-2024.

 Område med undantag från föreskrifter enligt undantag c)

 Reservatsgräns

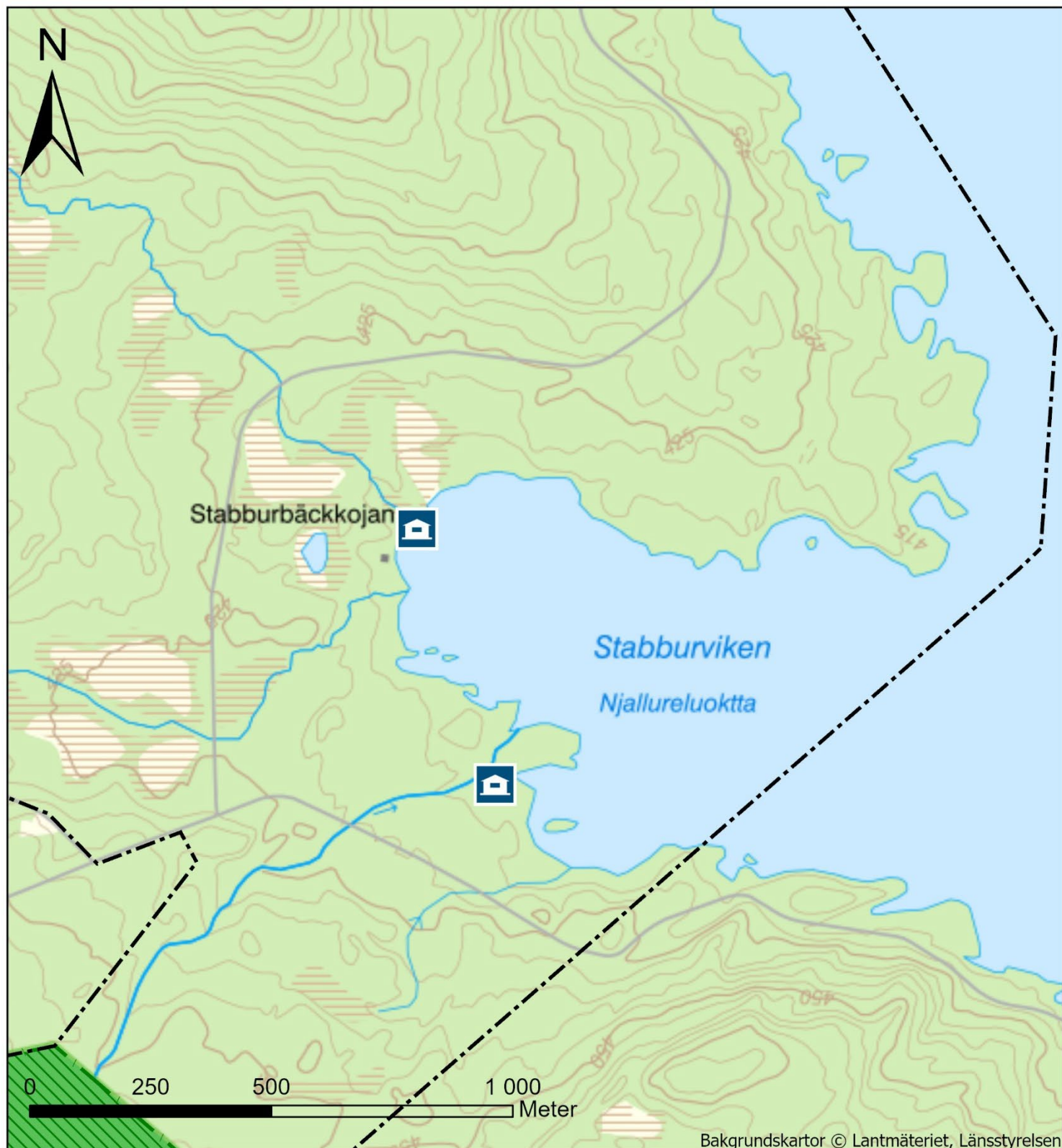
Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 2c. Karta över område med undantag e) från föreskrifter inom utökning av Blaikens naturreservat, Sorsele och Storumans kommuner. Dnr 1256-2024.

- Område för station enligt undantag e) från föreskrift
- Område för ledning enligt undantag e) från föreskrift
- Tidigare reservatsgräns
- Ny reservatsgräns

Bilaga 2d. Karta över befintliga byggnader med undantag från föreskrifter för utökningen av naturreservatet Blaiken, Sorsele och Storumans kommun. Dnr 1256-2024.

 Befintlig byggnad enligt undantag g)

 Tidigare reservatsgräns

 Ny reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Naturreseptat Blaiken

Bilaga 3a till beslut för Blaikens naturreseptat med diarienummer 1256-2024.

Skötselområden för naturtyper

- Brandpräglad talldominerad skog
- Reservatsgräns
- Grandominerad naturskog
- Lövrik ungskog
- Sjöar och vattendrag
- Våtmarker

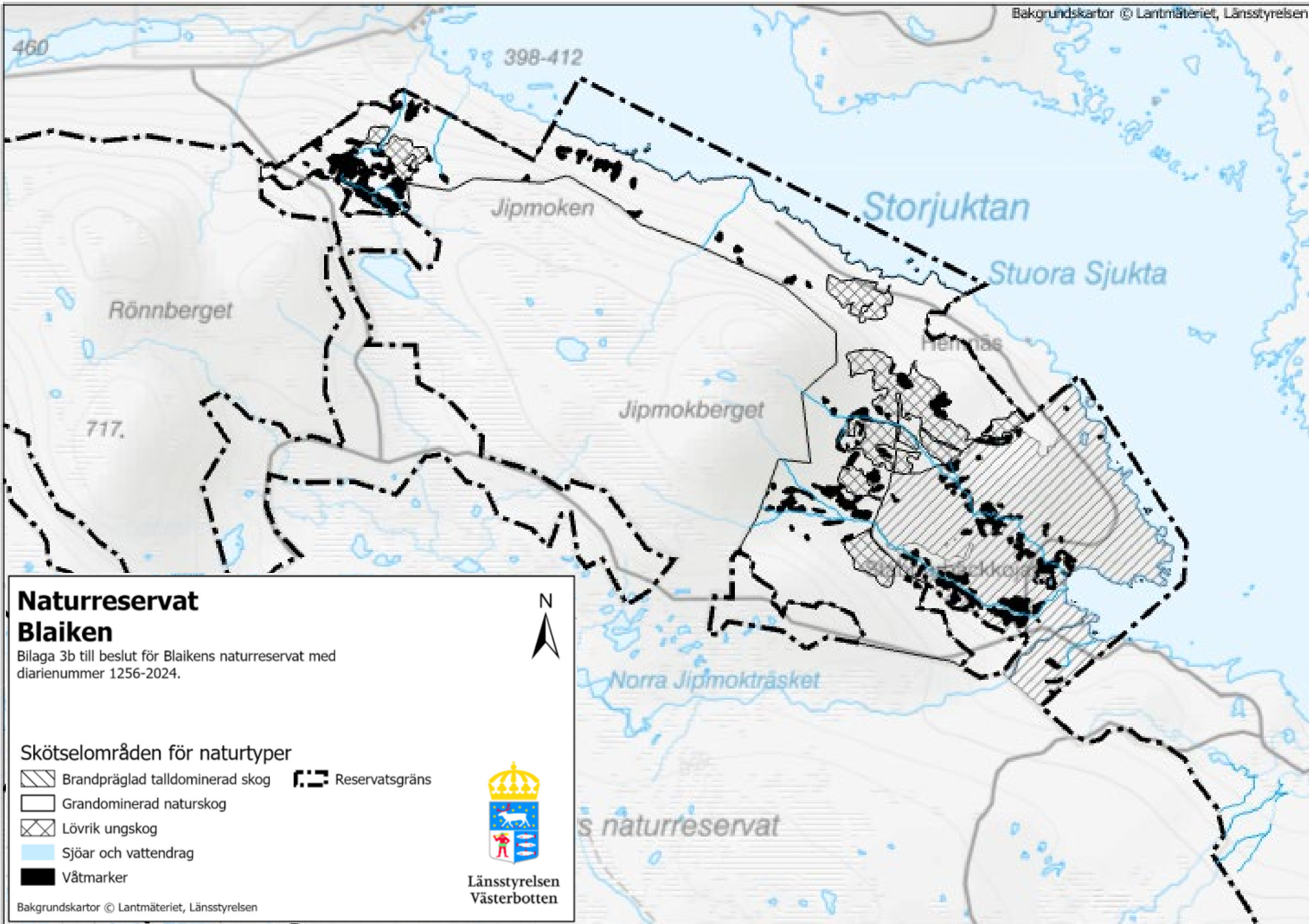

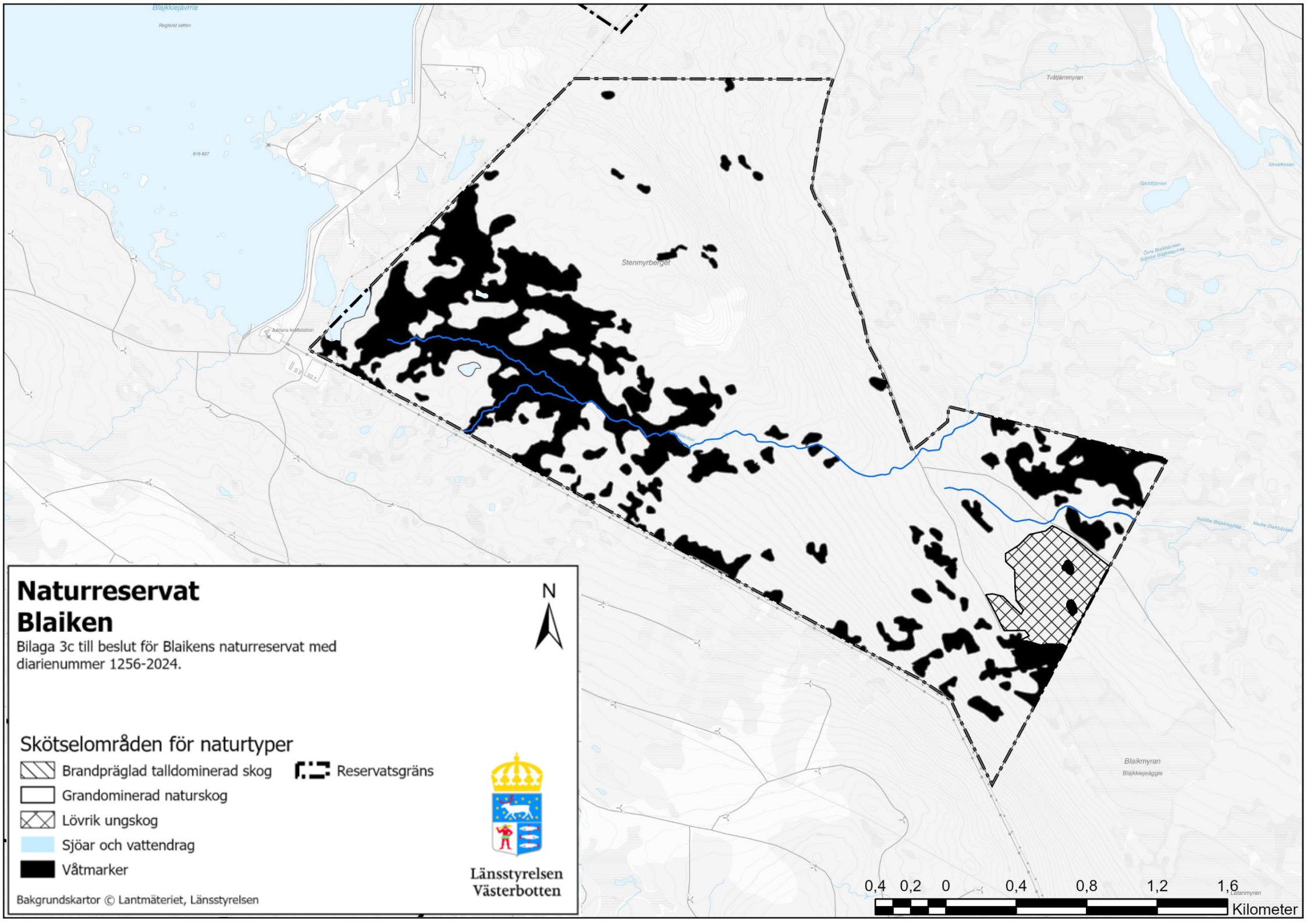
Länsstyrelsen
Västerbotten

Bakgrundskartor © Lantmäteriet, Länsstyrelsen

0 0,25 0,5 1 1,5 2
Kilometer

Naturreservat Blaiken

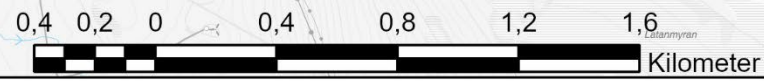
Bilaga 3c till beslut för Blaikens naturreservat med diarienummer 1256-2024.

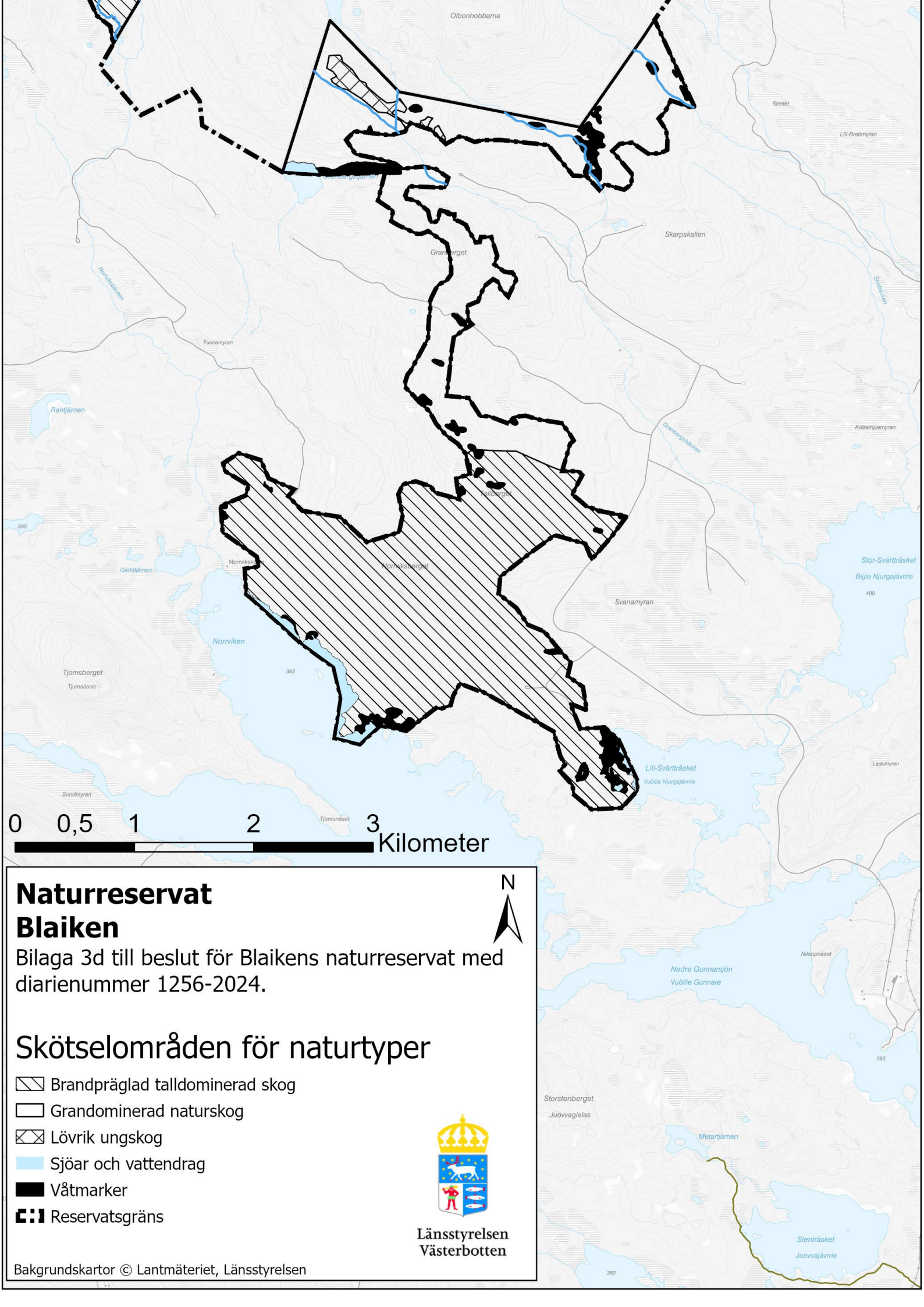
Skötselområden för naturtyper

- Brandpräglad talldominerad skog
- Grandominerad naturskog
- Lövrik ungskog
- Sjöar och vattendrag
- Våtmarker
- Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Naturreservat Blaiken

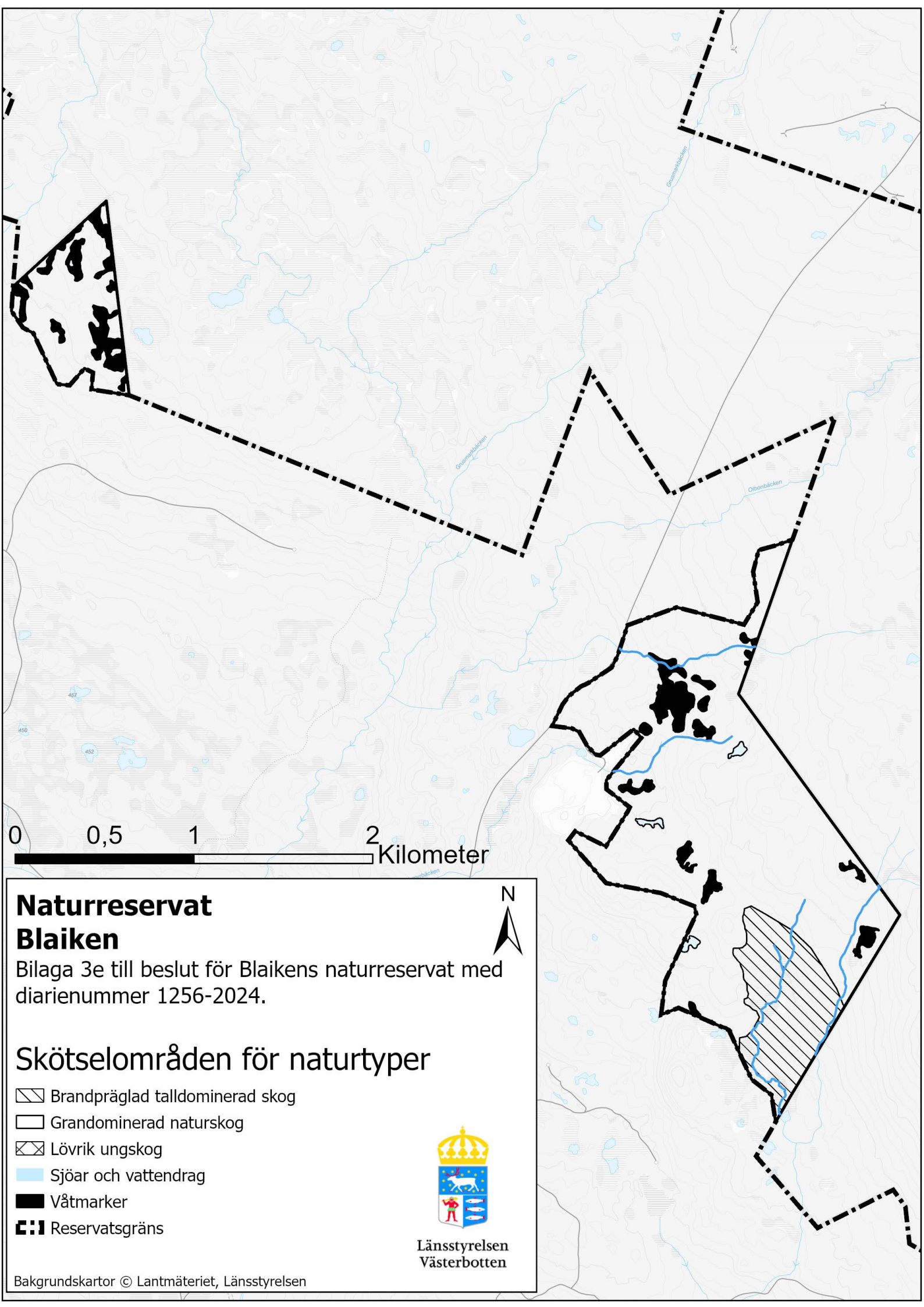
Bilaga 3d till beslut för Blaikens naturreservat med diarienummer 1256-2024.

Skötselområden för naturtyper

- Brandpräglad talldominerad skog
- Grandominerad naturskog
- Lövrik ungskog
- Sjöar och vattendrag
- Våtmarker
- Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Naturreservat Blaiken

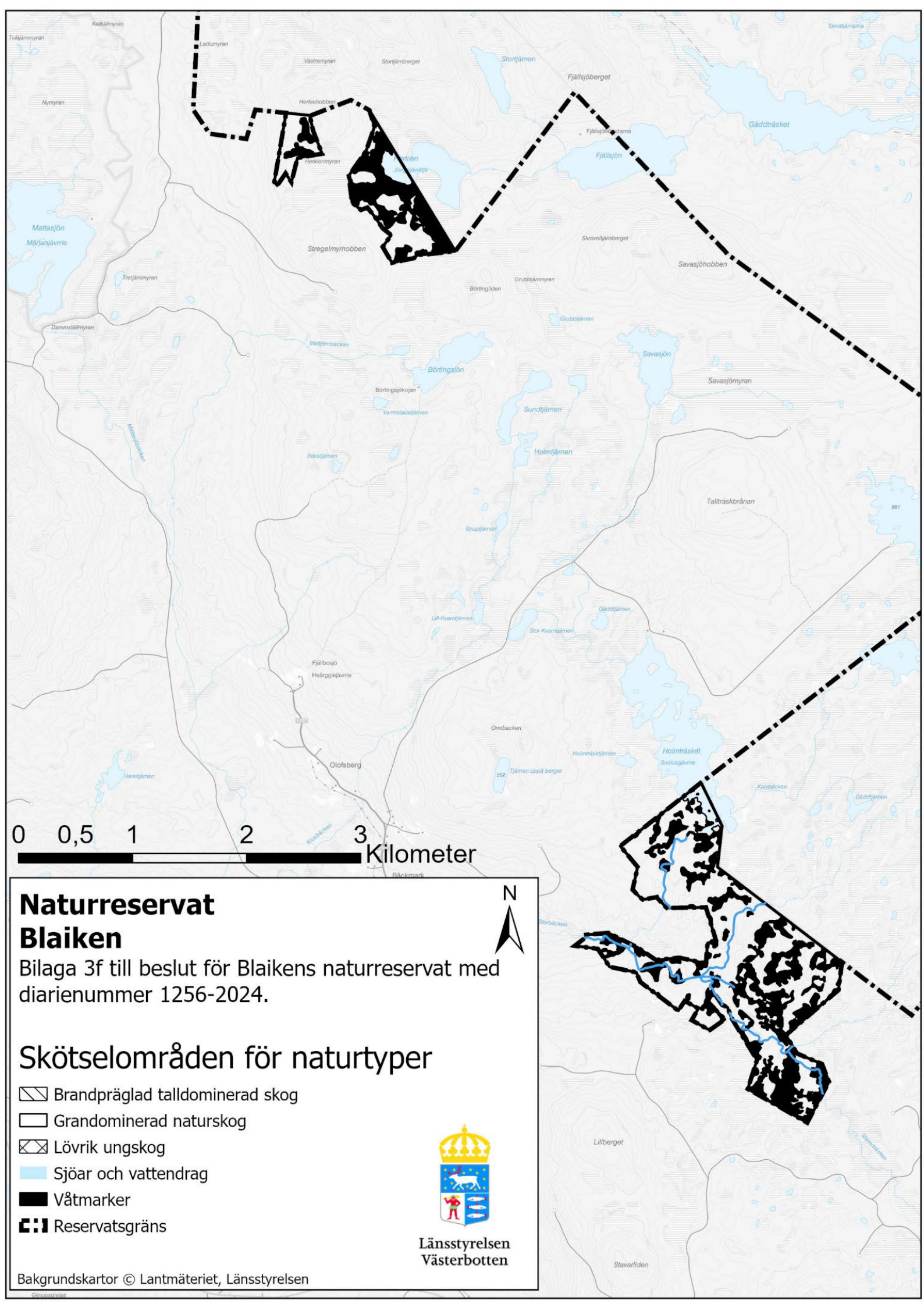
Bilaga 3e till beslut för Blaikens naturreservat med diarienummer 1256-2024.

Skötselområden för naturtyper

- Brandpräglad talldominerad skog
- Grandominerad naturskog
- Lövrik ungskog
- Sjöar och vattendrag
- Våtmarker
- Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Naturreservat Blaiken

Bilaga 3f till beslut för Blaikens naturreservat med diarienummer 1256-2024.

Skötselområden för naturtyper

- Brandpräglad talldominerad skog
- Grandominerad naturskog
- Lövrik ungskog
- Sjöar och vattendrag
- Våtmarker
- Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 4

Enligt sändlista

Beslut om bildande av naturreservatet Blaiken i Sorsele och Storumans kommuner

(4 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen i Västerbotten förklarar med stöd av 7 kap 4 § miljöbalken (1998:808) det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (1998:1252) att de föreskrifter som anges i detta beslut ska gälla för reservatet.

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 3, för naturreservatets långsiktiga vård.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Uppgifter om reservatet

Namn	Blaiken
Dossiernummer	2402156
NVR-id	2047424
Kommun	Storuman, Sorsele
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Ca 30 km sydväst om Sorsele och 25 km norr om Storuman, ekorutor: 23G9j, 23H7c-d, 23H8a-d, 23H9a-d, 24G0i-j, 24G1i-j, 24G2i-j, 24H0a-c, 24H1a-b, 24H2a Mittkoordinat (SWEREF 99 TM): 7249341, 594032
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation
Gräns	Se beslutscharta, bilaga 1
Ägarkategorier	Staten (Naturvårdsverket, Statens fastighetsverk),

Fastigheter	Sveaskog, privat <i>Storumans kommun:</i> Ersmark s:1, 2:1, Gunnarn 4:27, Olofsberg s:1, Kyrkberg 1:3, 1:29, Kyrkberget 2:13, Stenlunda 1:4, 1:13, Stensele-Sandvik 1:15, 1:17, 1:18, Storumanskogen 1:1 <i>Sorsele kommun:</i> Arvliden 1:1, Blaiken 2:5, Olofsberg s:1, Sorseleskogen 1:1, Stensele-Sandvik 1:5
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalareal	23 617 ha
Areal vatten	863 ha
Areal våtmark	5 185 ha
Areal fjällhed och substratmark	521 ha
Areal skogsmark	17 035 ha
Areal produktiv skog (ps)	11 049 ha
- varav ps nedan fjällnära gränsen	266 ha
- varav ps ovan fjällnära gränsen	10 783 ha

Arealer enligt KNAS (Kontinuerlig Naturtypskartering Av Skyddade områden)

Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer i form av ett vidsträckt vildmarksområde med till stora delar urskogsartade skogar och våtmarker, sjöar, vattendrag och fjällhedar som har en hög grad av naturlighet och variationsrikedom. Områdets helhetsvärden som ett stort, väl sammanhängande naturområde med dess orörda karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är vidare att skydda och vid behov återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter, däribland den rika förekomsten av flodpärlmusslor i Stabburbäcken. Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. För delar av skogsmarken som är präglade av brand finns möjlighet till bränning eller brandefterliknande åtgärder. I delar av vattendrag och våtmarker kan struktur och hydrologi återställas. För områdets ungskogar finns möjlighet att genomföra åtgärder för att öka variationen eller främja lövandelen i bestånden. Främmande arter som till exempel contortatall ska kunna tas bort. Åtgärder vidtas för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Naturreservatet Blaiken, som sträcker över 30 km längs gränsen mellan Storumans och Sorsele kommuner, är ett stort vildmarksområde med mycket höga naturvärden och med betydelse för friluftslivet.

Området utgörs av en vidsträckt och mjukt välvd förfjällsplatå med enstaka uppstickande bergsryggar och mindre bergmassiv. Områdets högst belägna delar täcks av blockpartier eller fjällhed varifrån utsikten över fjäll och skog

är milsvid. Naturen i reservatet kännetecknas av en hög grad av naturlighet, variationsrikedom och artrikedom.

Områdets skogar består i stor utsträckning av urskogar och naturskogar som endast i liten omfattning påverkats av skogsbruk och som har en stor variation av skogstyper från fjällbjörkskog och magra höjdlägeskogar till högproduktiv granskog och blockrika tallskogar.

Det stora flertalet av Blaikens våtmarksområden är klassade som våtmarker med höga eller mycket höga naturvärden i den nationella våtmarksinventeringen (VMI). Påverkansgraden är överlag liten. Våtmarkerna utgörs främst av stora våtmarkskomplex och de flesta av regionens våtmarkstyper finns representerade i stor skala.

Vattenmiljöerna inom reservatet är endast svagt påverkade och har därför förhållandevis naturliga artsamhällen. Det finns flera mindre sjöar och en mängd bäckar som avvattnar sjöarna och våtmarkerna rinner längs sluttningarna. Stabburbäcken är ett nationellt särskilt värdefullt vatten med en rik förekomst av flodpärlmussla som överstiger 40 000 individer. Flodpärlmusslor har höga krav på sin livsmiljö och är en indikator på ett rent vattendrag där de ekologiska samspelet mellan arter fungerar.

Det är noterat ett stort antal sällsynta och rödlistade arter av framförallt vedsvampar, lavar och fåglar i området.

Reservatets variationsrika naturtyper som till stora delar fått utvecklas relativt opåverkat från sentida skogsbruksåtgärder och annan störning erbjuder höga upplevelsevärden och möjlighet att uppleva och nyttja storslagen orörd natur genom bärplockning, fiske, jakt och annat.

Blaikens beskaffenhet som ett stort och långsträckt förfjällmassiv som sträcker sig flera mil österut från fjällkanten gör att området har stor betydelse som en del i ett ekologiskt funktionellt nätverk av naturområden för bevarande av biologisk mångfald – grön infrastruktur –, genom möjligheten till spridning av arter mellan fjällområdet och mer östligt liggande delar av länet.

Stora och sammanhängande naturlandskap med en hög grad av naturlighet och vildmarkskaraktär blir allt mer sällsynta i länet och skyddet av dessa kvarvarande naturområden har stor betydelse för möjligheten att bevara naturlandskapets ursprungliga flora och fauna.

Genom beslutet undanröjs hot från exploatering och annan störning och förutsättningarna för ett bevarande av Blaikens naturmiljöer, med därtill hörande strukturer, processer och arter, förbättras. Genom beslutet bevaras också områdets landskapsformer och möjligheten att uppleva ett förhållandevis opåverkat naturlandskap.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. anlägga väg, parkeringsplats, stängsel, stig, spång, ledning eller rör,
4. bedriva täkt eller annan verksamhet som skadar eller förändrar mark, block eller vattenmiljöer som till exempel grävning, plöjning, sprängning, borrhning, schaktning, dikning, rensning eller utfyllning,
5. tippa, dumpa eller anordna upplag,
6. bedriva verksamhet som förändrar vattenflöde eller bottenpografi som till exempel muddring, dämning eller reglering,
7. utföra skogsbruksåtgärder som till exempel att avverka samt att flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
8. inplantera djur, växter eller andra organismer,
9. anlägga fiskodling eller annan odling av växter eller djur,
10. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga vägar. Undantag gäller för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
11. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, bekämpningsmedel, jordförbättringsmedel, kalk eller växnäringsämnen,
12. utan länsstyrelsens tillstånd utföra restaureringsåtgärder i vattenmiljön, såsom iläggning av sten och borttagande av naturliga vandringshinder.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. hydrologisk återställning av vattendrag och våtmarker,
4. naturvårdsbränning eller brandefterliknande åtgärder i brandpräglade talldominerade skogar som ringbarkning, luckhuggning och markstörning inom det område som framgår av bilaga 2,
5. selektiva röjningar och frihuggningar i grandominerad lövrika ungskogsbestånd som framgår av bilaga 2,
6. borttagande av contortatall eller andra främmande arter,
7. anläggande och underhåll av stig, grillplats, vindskydd, koja eller bro,
8. undersökning och dokumentation av områdets djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet.

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande. Undantag gäller för att ta torra kvistar för att använda till lägereld,
3. insamla mossor, lavar eller vedsvampar,
4. insamla ryggradslösa djur,
5. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,
6. framföra motordrivet fordon annat än på befintliga bilvägar, med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
7. utan länsstyrelsens tillstånd sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt och därmed jämförbar anordning annat än tillfälligt (högst en vecka).

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna utgör inte hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som anges i B-föreskrifterna med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut och som beskrivs i bifogad skötselplan,
- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437),
- c) att på enskilt eller samfällt privatägda fastigheter utföra skogsbruksåtgärder och uppföra mindre anläggningar för friluftsliv såsom grillplats eller vindskydd,
- d) terrängkörning i enlighet med terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594),
- e) nödvändigt underhåll, reparation och breddning av befintlig väg eller bro,
- f) drift, underhåll, reparation och ombyggnation av kraftledning inom ramen för befintlig koncession samt breddning av kraftledningsgata enligt gällande ledningsrätt, servitut eller nyttjanderätt, inklusive nödvändiga avverkningar i kraftledningsgata och sidoområde samt de nödvändiga transporter som krävs för arbetet,
- g) nödvändiga åtgärder för borttagande och återställande av slurryledning och intilliggande väg kopplat till saneringen av den nedlagda Blai-kengruvan,
- h) uppsättning och underhåll av varningsskylt samt åtgärder för nödvändigt underhåll, reparation eller uppgradering av befintliga vindkraftverk inom 300 meter från befintligt vindkraftverk,
- i) röjning av buskar och fällning av träd som riskerar att orsaka skada, inom 20 meter från befintlig byggnad eller anläggning,
- j) åtgärder för nyttjande och underhåll av kojan vid Smakaträsket och den stig som leder till kojan, i enlighet med gällande nyttjanderättsavtal,
- k) uppförande av jakttorn under förutsättning att jakttornet underhålls och avlägsnas om det inte längre nyttjas eller om jakträttsavtalet upphör
- l) slyröjning och kvistning av siktgator vid jaktpass samt för slyröjning, kvistning och kapning av liggande träd för underhåll av befintliga stigar och skoterleder,
- m) insamling av enstaka exemplar av arter för artbestämning och dokumentation samt att, med länsstyrelsens tillstånd, genomföra vetenskapliga undersökningar som innebär någon form av markering, fällfångst eller annan åverkan, under förutsättning att denna åverkan inte annat än alldeles obetydligt påverkar de värden som reservatet syftar till att bevara. Observera dock att insamling av flodpärlmussla och vissa andra arter är reglerad i artskyddsförordningen (2007:845).

För samtliga undantag från föreskrifter gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras.

Ärendets bakgrund och beredning

De höga naturvärdena i Blaikens fjällnära skogar har varit kända under lång tid. Fram till slutet av 1940-talet så bedrevs skogsbruk främst genom dimensionshuggningar i det fjällnära området. I samband med att traktthygesbruk blev vanligare i början på 1950-talet så upprättade dåvarande Domänverket en så kallad skogsodlingsgräns, på grund av de föryngringsproblemen som finns i fjällområdet, vilket innebar att den statliga fjällnära skogen inte fick avverkas genom kalhuggning. När skogsodlingsgränsen 1982 avskaffades och avverkningsgränser aktualiserades så ledde det till att Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen genomförde en landsomfattande inventering av urskogsartade fjällnära skogar för att ligga till grund för förslag om skydd av områden. Blaiken var ett av de urskogsartade områden som identifierades och var ett av sex områden i Västerbotten län som placerades i högsta värdeklass i den rapport som följde (Naturvårdsverkets pm 1511).

Samtidigt uppstod en intensiv debatt både i media och riksdag om skogsbruk och naturskydd i de fjällnära skogarna, vilket fick betydelse för de följande årens skyddsinsatser. 1985 tecknades en överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Domänverket, som året senare följdes av ett regeringsbeslut, om naturreservatsbildning av ca 60 fjällnära skogar med urskogsinventeringen från 1982 som grund.

Senare 1987 så avsatte Domänverket 70 fjällnära domänreservat längs fjällkedjan, däribland Blaiken, Vackerliden och Blaikfjället, tillsammans kallat Blaikens fjällnära domänreservat (Domänverkets beslut S 87/60 Nv 20.10). Syftet var att bevara större, sammanhängande fjällnära skogsområden och angränsande fjällmark och enligt beslutet skulle bl.a. skog och övrig vegetation lämnas så orörd som möjligt, skogsbruk inte bedrivas, friluftsliv främjas och forskning uppmuntras. Av beslutet 1987 framgick också att utfästelsen inte fick ändras utan regeringens medgivande samt att domänreservatet kunde komma att få utökat skydd i form av naturreservat av länsstyrelsen. En invigning av de 70 så kallade "fjällskogsreservaten" skedde i Blaiken i kungens närvaro den 17 augusti 1987 vilken den så kallade "kungastenen", som står vid entrén till reservatet, vittnar om.

Vid Domänverkets bolagisering 1992 blev marken ovan odlingsgränsen och de fjällnära domänreservaten kvar i statens ägo och överfördes till Statens Fastighetsverk (SFV). 1995 beslutade regeringen (regeringsbeslut M95/4758/4 och M95/4836/4) att godkänna en överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Fastighetsverket rörande förvaltningen av de fjällnära domänreservaten och andra områden med särskilt stora naturvärden, vilket bland annat innebar att områdena nedanför odlingsgränsen, däribland Blaiken, skulle förvaltas och tillhöra Naturvårdsverket för att senare ombildas till naturreservat.

Området i och omkring domänreservatet har därefter inventerats av länsstyrelsen vid många tillfällen från 1993 till 2016 för att bedöma naturvärden och för planering av bildandet av naturreservatet.

Under slutet på 1990-talet påbörjades arbetet med att bilda ett naturreservat (då med namnet Storblaiken) av domänreservatet och förslag till beslut och skötselplan kommunicerades då med olika berörda parter för att få in synpunkter.

Under åren 2003 och 2004 genomförde länsstyrelsen inventeringar som en följd av regeringsuppdraget (M2002/2121/Na) om naturvärdesbedömning av värdefulla Statliga Naturskogar och Urskogsartade Skogar (SNUS). Ytterligare områden med höga naturvärden på Sveaskogs mark och på SFV:s mark påträffades då i anslutning till Blaikens domänreservat, däribland områdena Borstmyrhobben och Smilaliden som redovisades i Naturvårdsverkets Rapport 5573 och nu ingår i reservatet.

Under åren kring 2005 blev bland annat Blaikensjön och höjdryggen Storblaiken inom det ursprungliga domänreservatet Blaiken aktuellt för gruvverksamhet och vindkraftsetablering. Blaikensjön, som tidigare fungerat som vattenmagasin för Juktans vattenkraftstation, blev då använd som deponi för den närliggande Blaikengruvan och en vindkraftspark etablerades på Storblaiken med den följd att de delarna av domänreservatet inte längre var aktuella för reservatsbildning. Ca fem år tidigare, under år 2000, gjordes också en försäljning av en liten del av Naturvårdsverkets mark i anslutning till och kopplat till den då planerade Blaikengruvan.

Från 2010 och framåt skedde förhandlingar mellan Naturvårdsverket, Sveaskog och SFV om ersättning för mark inom det planerade naturreservatet Blaiken och även om ersättning för övriga utpekade områden i SNUS-inventeringarna.

Genom ett regeringsbeslut (M2010/01679/Na) 2010 överfördes 114 värdefulla skogsområden som pekats ut i SNUS-inventeringen på SFV:s mark (däribland Borstmyrhobben) till Naturvårdsverket, för att långsiktigt skyddas som naturreservat. Samtidigt överfördes förvaltningsansvaret för den del av Storblaiken med vindkraftsetablering från Naturvårdsverket till SFV som en del av samma överenskommelse.

2016 träffades så en överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Sveaskog (Naturvårdsverket dnr. NV-03544-16) om långsiktigt skydd ett antal särskilt värdefulla naturskogsområden som främst baserades på SNUS-inventeringen men även senare inventeringar (däribland Smilaliden och ytterligare marker inom reservatets avgränsning).

Under 2017 genomfördes samråd med SFV och Sveaskog om avgränsningen av de statligt ägda delarna av reservatet.

De statligt ägda delarna reservatet består således av det före detta Blaikens domänreservat ovan och nedan odlingsgränsen, mark ägd av Sveaskog och SFV som ingått i överenskommelser om skydd mellan 2010 och 2016 samt delar som tillkommit i samråd om avgränsningen under 2017.

Mindre privatägda fastigheter, med ett ursprung som ströängar, ingår i reservatet och har inte bedömts ersättningsberättigade utifrån reservatsföreskrifternas utformning.

Yttranden från remissinstanser och länsstyrelsens beaktande av inkomna synpunkter

Reservatsförslaget har sänts på remiss till berörda sakägare och myndigheter för yttrande och samråd. Följande remissinstanser har yttrat sig:

- Energimyndigheten avstyrker de delar av länsstyrelsens förslag som överlappar område utpekade som riksintressant för vindbruk i syfte att skydda området för framtida nyttjande för elproduktion.

Länsstyrelsens beaktande: I Storumans och Sorsele kommuners tilläggsplan för vindkraft från 2010 anges att området kring Lillblaiken inom naturreservatet ej är lämpligt för vindbruk. Länsstyrelsen har noterat och stödjer den uppfattningen och i avvägningen mellan riksintressena för naturvärden (3:6 § MB) och energiproduktion (3:8 § MB) anser Länsstyrelsen att intresset för naturvärden ska ha företräde på grund av Blaikens unika värden för natur, hotade arter och landskapsbild samt värden som friluftsmiljö. Vidare så håller vindkraftsparken sedan 2005 på att byggas strax öster om naturreservatet och sammantaget har då båda de olika intressena givits möjlighet att använda mark- och vattenområdet inom riksintresseområdenas avgränsning. Dessutom ser även Blaikenvind i sitt yttrande positivt på att områdets naturvärden får ett starkare skydd.

- Havs- och vattenmyndigheten har inget att erinra mot förslaget.
- Sveriges geologiska undersökning (SGU) framför information om de undersökningstillstånd som berörs och föreslår kompletteringar till de geologiska beskrivningarna men har i övrigt inget att erinra mot förslaget.
- Statens fastighetsverk (SFV) har inget att erinra mot förslaget men föreslår mindre förändringar i beslut och skötselplan, bl.a. angående behovet av naturvårdsbränning.

Länsstyrelsens beaktande: Länsstyrelsen har tagit hänsyn till synpunkterna genom att göra mindre korrigeringar i beslut och skötselplan.

- Storumans kommun tillstyrker förslaget. Kommunen skriver att reservatet är ett attraktivt besöksområde relativt nära tätorten och sammanfattningsvis så bedöms förslaget presentera en bra medelväg som främjar en

utveckling av området som ett etablerat besöksmål i enlighet med den strategiska planen och eftersom reservatets föreskrifter medger ett turistiskt nyttjande av marken.

- Sorsele kommun ser i grunden positivt på naturvårdande åtgärder men är negativ till det förslagna reservatet. Kommunens synpunkter är bland annat att andelen skyddad natur är hög i kommunen och lyfter också vikten av tillgänglighet i skyddade området och prioritering mot tätortsnära skogar som åtgärder viktiga för att uppnå friluftslivsmålen. Kommunen påpekar också att skogsbruket är en betydande resurs och betonar behovet av efterbehandling av den nedlagda Blaikengruvan som ligger strax utanför reservatet.

Länsstyrelsens beaktande: Länsstyrelsen har noterat kommunens synpunkter. Länsstyrelsen arbetar aktivt med att uppnå de politiska mål som finns för naturvärden, bl.a. de svenska miljömålen, och arbetar efter antagna nationella och regionala strategier som betonar naturvärden såväl som tätortsnära läge som skäl för skydd. Det stora statliga markinnehavet inom reservatet har under en lång tid, genom olika avtal, undantagits från skogsbruk för att skyddas som naturreservat, i enlighet med regeringens bedömning att staten bör ta ett stort eget ansvar för uppfyllandet av miljömålen. Vidare bedömer även länsstyrelsen att behovet av efterbehandlingsåtgärder vid den närliggande Blaikengruvan är stort och arbetar därför med att få till stånd en sanering av gruvområdet.

- BlaikenVind motsätter sig inte bildandet av ett naturreservat utan ser positivt på att områdets naturvärden får ett starkare skydd. De påtalar dock vikten av att föreskrifterna inte bör försvåra service, underhåll eller framtida investeringar av vindkraftverken och att tillgängligheten till och från parken inte får försvåras.

Länsstyrelsens beaktande: Länsstyrelsen har tagit hänsyn till synpunkterna och korrigerat föreskrifterna för att möjliggöra service, underhåll och uppgradering av vindkraftverken.

- Blaikens skifteslags huvudsynpunkter är att det ska finnas möjlighet att året runt ta sig till ströängar och privata ägor med moderna fortkärfningsmedel samt att tiden för yttrande varit kort. Vidare lämnas synpunkter på nyttjandet av reservatets privata mark och dess kulturhistoriska användning.

Länsstyrelsens beaktande: Länsstyrelsen har korrigerat föreskrifterna för att förtydliga att eventuell ersättningsberättigad pågående användning av ströängar och privata fastigheter inte ska försvåras. Det betyder att slätter, fällning av träd och andra liknande åtgärder inte är reglerade för de fastigheterna. Föreskrifterna möjliggör där även uppförande av mindre anläggningar för friluftsliv. När det gäller den körning i terrängen som åsyftas så är det länsstyrelsens uppfattning att den inte är

tillåten enligt den befintliga lagstiftningen i terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförfordningen (1978:594). Körning som sker i enlighet med terrängkörningslagstiftningen är undantagen från föreskrifterna. I övrigt har länsstyrelsen tagit hänsyn till synpunkterna genom att göra mindre korrigeringar i beskrivningarna av området.

- Viad Royalties AB äger två undersökningstillstånd som berör reservatsområdet och anser att prospektering och gruvnäring kan förenas med bevarande av höga naturvärden. Bolaget anser att motiveringen i förslaget är bristfällig till varför länsstyrelsen anser att prospektering inte är förenligt med bevarande av naturvärden och reservatets syfte. Bolaget ifrågasätter länsstyrelsens bedömning om en konsekvensutredning anser att en sådan är nödvändig. Bolaget anser vidare att inskränkningen på deras rätt överstiger det som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Länsstyrelsens beaktande: Länsstyrelsen har förtydligat och utvecklat formuleringen till varför prospektering kan strida mot reservatets syfte under avsnittet "Länsstyrelsens motivering och bedömning. Det är länsstyrelsens bedömning att generella undantag från föreskrifterna för prospektering, inte är lämpligt då omfattningen av såna eventuella åtgärder inte i förväg är kända. Däremot kan länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 7 § och 7 kap. 26 § miljöbalken, medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och är förenligt med föreskriftens syfte. Om det i en ansökan framgår att åtgärderna inte strider mot syftet med reservatet och dess föreskrifter kan det således finnas möjlighet till dispens.

Vid intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken är länsstyrelsens bedömning att de inskränkningar reservatet innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Då reservatets syfte är att bevara områdets biologiska mångfald, värdefulla naturmiljöer och orörda karaktär så bedöms föreskrifterna nödvändiga för att området ska undantas från sådan exploatering som skulle innebära att områdets värden skadas. Den påverkan och de omfattande miljöproblemen orsakade av den närbelägna, numera nedlagda, Blaikengruvan visar att det finns påtagliga risker med exploatering i form av gruvverksamhet och att skadan på naturen kan bli omfattande.

Endast en mindre del av områdena med beviljade undersökningstillstånd berör reservatet, och sammantaget så bedöms bildandet av reservatet vara en balanserad avvägning mot enskilda och allmänna intressen och det som på lämpligaste sätt främjar en långsiktigt god hushållning av mark- och vattenområden.

Huvuddelen av naturreservatet ligger inom ett område som är av riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Inget riksintresse för värdefulla ämnen eller material finns inom reservatet. Områden som är av riksintresse ska, enligt miljöbalken, skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada deras värden eller möjligheterna att använda dem för av-

sett ändamål. Då det inte finns motstående riksintressen gör länsstyrelsen bedömningen att det är tydligt att det är riksintresset för naturvården som, enligt 3 kap. 6 § miljöbalken ska skyddas mot åtgärder, däribland prospektering, som kan skada deras värden.

Vad gäller behovet av konsekvensutredning så avser en sådan utredning föreskrifter enligt 8 kap. regeringsformen. Det innebär att det endast är ordningsföreskrifterna för allmänheten, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, som ska konsekvensutredas. Dessa föreskrifter gäller rätten att färdas och vistas, och ordningen i övrigt i området och exemplifieras i förarbetena till miljöbalken (prop. 1997/98:45) som förbud mot åtgärder som annars hade varit tillåtna enligt allemansrätten.

Det är länsstyrelsens bedömning är att konsekvenserna av ordningsföreskrifterna för allmänhetens möjlighet att färdas och vistas i området är så små att en utredning därför inte behövs.

För Viad Royalties AB, som innehavare av särskild rätt (undersöknings-tillstånd), gäller föreskrifterna om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområden inom reservatet, enligt 7 kap. 5 § miljöbalken.

I övrigt har ytterligare synpunkter av strukturell och annan karaktär övervägts och beaktats genom bearbetning av beslut och skötselplan.

Översiktlig beskrivning av reservatet

Naturreseptatet Blaikens centrala delar ligger ca 30 km sydväst om Sorsele och 25 km norr om Storuman inom Sorsele och Storumans kommuner. Blaiken är ett storslaget vildmarksområde i form av ett långsträckt förfjällsmassiv med fjällhedat, i hög grad opåverkade myrar, sjöar och vattendrag och stora arealer urskogsartad gran- och tallskog.

Blaiken har mycket höga naturvärden knutna till att det är ett mycket stort, väl sammanhängande, variationsrikt och förhållandevis opåverkat område med en stor mångfald av naturtyper som utgör livsmiljöer för en mängd skyddsvärda arter. Flera vattendrag med en hög grad av naturlighet och variationsrikedom rinner genom området och i Stabburbäcken finns en rik förekomst av flodpärlmusslor. Reservatet har betydelse för friluftslivet genom att det ligger relativt nära centralorten Storuman och har höga upplevelsevärden. Tillgängligheten till reservatet är förhållandevis god eftersom flera bilvägar ansluter till området.

Länsstyrelsens motivering och bedömning

Motiv till skyddets utformning

Blaiken är ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefull naturmiljö som hyser en mångfald av växt- och djurarter som är knutna till dessa miljöer. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. För att områdets värden ska bestå behöver området därför skyddas från skogsbruk, vattenkraftsutbyggnad, dikning och annan exploatering eller störning som innebär att områdets naturvärden skulle skadas.

Eftersom området delvis är brandpräglat så kan en förutsättning ett bevarande och en utveckling av brandberoende och brandgynnade värden att det finns möjlighet att genomföra naturvårdsbränning eller brandefterliknande åtgärder.

Området är i varierande grad påverkat av avverkningar men som helhet är påverkan ringa och skötselinriktningen är därför huvudsakligen fri utveckling. Eftersom reservatet också innehåller ytor med ungskogar och eftersom att våtmarker och vattendrag lokalt kan vara påverkade så kan det dock finnas behov av skötsel i form av återställningsåtgärder.

Naturresevat är en lämplig skyddsform för områden som Blaiken som är stora och sammansatta med flera olika värdefulla naturmiljöer med ett sådant skötselbehov att en skötselplan krävs och där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska kunna bibehållas och utvecklas. Länsstyrelsen har bedömt att området därför, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla natur- och kulturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör förklaras som naturresevat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Den största delen av Stabburbäcken rinner genom reservatet och är utpekad som ett nationellt särskilt värdefullt vattendrag, och därför prioriterat för skydd. Runt den nedersta delen av vattendraget, som ligger utanför reservatet, har Sveaskog ambitionen att frivilligt avsätta en funktionell skyddszon. En funktionell skyddszon kan minska avrinning och erosion, fungera som filter för näringsämnen, påverka ljusförhållanden och vattentemperatur, bibehålla fuktigt mikroklimat samt tillföra organiskt material. Tillsammans bedöms dessa skyddsinsatser bidra till ett långsiktigt bevarande av hela Stabburbäcken.

I reservatet ligger ett antal mindre fastigheter som är enskilt eller samfällt privatägda. Fastigheterna består främst av mindre våtmarksområden som huvudsakligen har en bakgrund som så kallade ströängar. Länsstyrelsen bedömer inte att den ersättningsberättigade pågående markanvändningen som kan komma i fråga på dessa ytor på ett betydande sätt motverkar reservatets syfte. Reservatets föreskrifter är därför utformade så att sådan verksamhet på dessa privatägda fastigheter inte försvåras, vilket innebär att tidigare tillåten verksamhet som slåtter, fällning av träd och andra liknande åtgärder fortsatt inte är reglerade inom reservatet. När det gäller eventuella behov av andra åtgärder kan länsstyrelsen medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och åtgärderna inte strider mot syftet med reservatet.

Järtaberget är en friliggande del av domänreservatet Blaiken och det berget ingår av den anledningen inte i detta naturresevat. Istället ingår det i länsstyrelsens planering att vid ett senare tillfälle bilda ett eget friliggande naturresevat av området kring Järtaberget.

Överensstämmelse med strategier för skydd av värdefull natur

Skyddet av Blaiken har hög prioritet inom länsstyrelsens uppdrag att skydda värdefull natur, och naturreservatet bedöms vara en viktig del i ett nätverk av skyddad natur. Eftersom reservatet är vidsträckt och sträcker sig från fjällkanten och österut har området stor betydelse för biologisk mångfald och för spridning av arter i öst-västlig riktning och är därför en betydande byggsten för en grön infrastruktur i länet.

Bevarandet av området ligger i linje med antagna nationella och regionala strategier för skydd av naturmiljöer.

Stabburbäcken som rinner genom området är klassat som ett nationellt särskilt värdefullt vattendrag enligt kriterier som definierats av Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Fiskeriverket.

Förenlighet med miljömål, friluftsmål, regeringsuppdrag och EU-direktiv

Bevarandet av biologisk mångfald och arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljö kvalitetsmålen är en hörnsten i det nationella miljöarbetet och naturreservat är en av de skyddsformer som utgör basen i det formella skyddet av värdefulla naturområden och biologisk mångfald. Insatserna för att nå miljömålen är en stor del av Sveriges åtaganden inom EU:s naturvårdspolitik och FN:s konvention om biologisk mångfald och bidrar till möjligheterna att nå de 17 globala hållbarhetsmålen i FN:s Agenda 2030.

Regeringen gav 1995 länsstyrelserna i uppdrag om reservatsbildning av de fjällnära domänreservaten i hela landet, däribland Blaiken. Regeringen har vidare bl.a. i prop 2008/09:214 uttryckt, som en del i arbetet med att uppnå miljömålet *Storslagen fjällmiljö*, att de skyddsvärda statliga skogarna ovan gränsen för fjällnära skog utgör delar av de sista stora, orörda skogarna i landet och som inte ytterligare bör vara föremål för skogsbruk.

Huvuddelen av marken inom reservatet som ägs av Sveaskog och SFV har identifierats som en följd av regeringsuppdraget om naturvärdesbedömning av all statlig skogsmark (M2002/2121/Na). I enlighet med prop 2008/09:214 har den aktuella SFV-marken överförs till Naturvårdsverket för reservatsbildning (regeringsbeslut (M2010/01679/Na).

Som en del i regeringens bedömning om statens markinnehav i uppfyllandet av miljö kvalitetsmålen i prop 2008/09:214, beskrivs den överenskommelse om långsiktigt skydd för särskilt värdefulla naturområden på Sveaskogs mark som tecknades 2008 och som senare slutfördes genom en överenskommelse 2016.

Reservatsbeslutet omfattar ca 11 049 hektar produktiv skogsmark (varav ca 266 ha nedan gränsen för fjällnära skog), ca 5185 hektar våtmark, ca 863 hektar sjöar och vattendrag samt ca 500 hektar fjällhed. Naturtyperna tillsammans med dess arter, strukturer och processer bidrar till de nationella etappmålen om skydd av vattendrag och skogsmark och stärker möjligheterna att nå miljö kvalitetsmålen *Storslagen fjällmiljö*, *Levande skogar*, *Myllrande våtmarker*, *Levande sjöar och vattendrag* samt *Ett rikt växt- och djurliv*.

Reservatet bidrar även till flera av de nationella friluftsmål som regeringen beslutat om genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras och tillgängliggörs.

Flera sjöar och vattendrag inom reservatet har i arbetet med EU:s vattendirektiv (2000/60/EG) givits miljö kvalitetsnormer från hög ekologisk status till måttlig ekologisk status. Orsakerna till att statusen för flera vattendrag är måttlig är påverkan som ligger utanför reservatets avgränsning. Naturreservatsbildningen syftar till att säkerställa förekommande limniska naturvärdenas långsiktiga bevarande inom reservatet och upprätthållande av rådande miljö kvalitetsnorm för vattenmiljöerna med god - hög ekologisk status.

Hushållning med mark- och vattenområden (3 och 4 kap. miljöbalken) och överensstämmelse med kommunala planer

Huvuddelen av naturreservatet ligger inom ett område som är av riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Reservatet berör även områden (två kärnområden och en renflyttningsled) som är av riksintresse för rennäringsringen (3 kap. 5 § miljöbalken). Reservatet berör dessutom ett riksintresse för energiproduktion vindbruk (3 kap. 8 § miljöbalken).

Områden som är av riksintresse ska, enligt miljöbalken, skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada deras värden eller möjligheterna att använda dem för avsett ändamål. Länsstyrelsen bedömer att riksintresset för naturvärden och riksintresset för energiproduktion är oförenliga inom naturreservatets avgränsning, och att det då krävs en avvägning enligt 3 kap. 10 § miljöbalken.

Vid en avvägning enligt 3 kap. 10 § miljöbalken ska företräde ges åt det intresse som på lämpligaste sätt främjar en långsiktigt god hushållning. I avvägningen mellan riksintressena för naturvärden (3:6 §) och energiproduktion (3:8 §) anser Länsstyrelsen att intresset för naturvärden ska ha företräde på grund av Blaikens unika värden för natur, hotade arter och landskapsbild samt värden som friluftsmiljö. Vindkraftsparken håller sedan 2005 på att byggas strax öster om naturreservatet och sammantaget har då båda de olika intressena givits möjlighet att använda mark- och vattenområdet inom riksintresseområdenas avgränsning.

Storumans kommuns översiktsplan redovisar de berörda riksintressena och även den gruvverksamhet och den vindkraftspark som ligger strax utanför reservatet. Reservatsbildningen av Blaiken omnämns som vägledning för att för att tillgodose riksintressen och övriga allmänna intressen. 2010 antog kommunfullmäktige i Sorsele och Storumans kommuner en tilläggsplan för vindkraft till kommunernas översiktsplaner. Där anges att området kring Lillblaiken inom naturreservatet ej är lämpligt för vindbruk pga. att en vindkraftsetablering påtagligt skulle störa de riksintressen (rennäringsring och naturvård) samt planerade naturreservat som finns i området. Det anges också att sjön och området på Storblaiken är kraftigt påverkat vilket leder till att Lillblaiken som rekreatiomsområde måste bevaras. I Sorsele kommun pågår framtagandet av en ny översiktsplan.

Gällande de gällande undersökningstillstånd för metaller som berör naturreservatet så är det länsstyrelsens bedömning att en prospektering som exempelvis innebär terrängkörning, borming och avverkning är åtgärder som kan skada eller störa naturmiljön och därmed strida mot reservatets syfte som är att bevara områdets värdefulla naturmiljöer, biologiska mångfald och orörda karaktär. Reservatsområdet är av riksintresse för naturvården och ska enligt 3 kap. 6 § miljöbalken skyddas från åtgärder som kan skada naturmiljön.

Sammantaget så bedömer länsstyrelsen att detta beslut om bildande av naturreservatet Blaiken är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med för området gällande kommunala översiktsplaner.

Intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken

Länsstyrelsen bedömer att de inskränkningar i enskilds rätt att använda mark eller vatten som bildandet av naturreservatet innebär, inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Upplysningar

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om beslutet överklagas.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, t.ex:

- fridlysning av alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter, exempelvis flodpärlmussla, är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845).
- tillstånd för utsättning av fisk måste alltid sökas hos länsstyrelsen. Tillstånd får inte ges för sådana fiskarter eller fiskstammar som är olämpliga med hänsyn till vattenområdets särart. Tillstånd får inte heller ges om det finns risk för spridning av smittsamma sjukdomar. (16 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen)
- körning i terräng med motordrivet fordon får endast ske i enlighet med terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594).

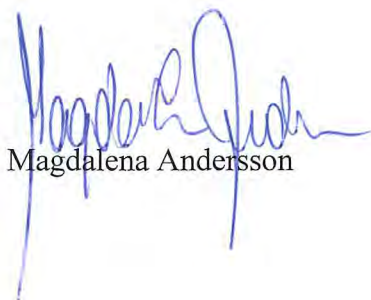
Före anordnandet av fasta renskötselanläggningar ska samråd ske med Länsstyrelsen enligt 12 kap 6 § miljöbalken, enligt vad som framgår av 7c § förordningen (1998:904) om täkter och anmälan för samråd.

Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudet/föreskriftens syfte.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljö- och energidepartementet, se bilaga 4. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

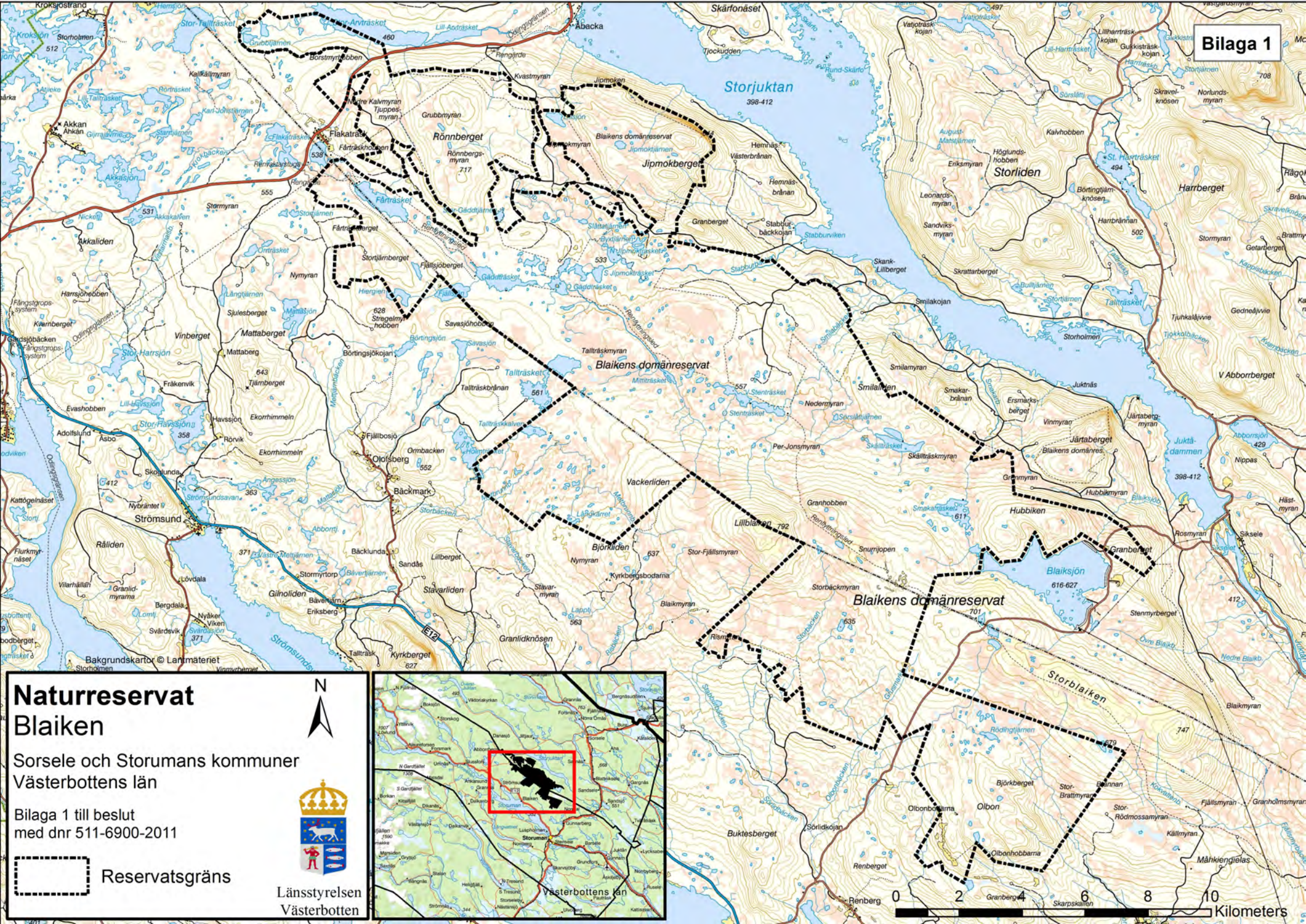
Magdalena Andersson

Per-Anders Blomqvist

Bilagor

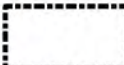
1. Beslutskarta
2. Karta över områden för skötselåtgärder
3. Skötselplan
4. Hur man överklagar

Naturreseptat Blaiken

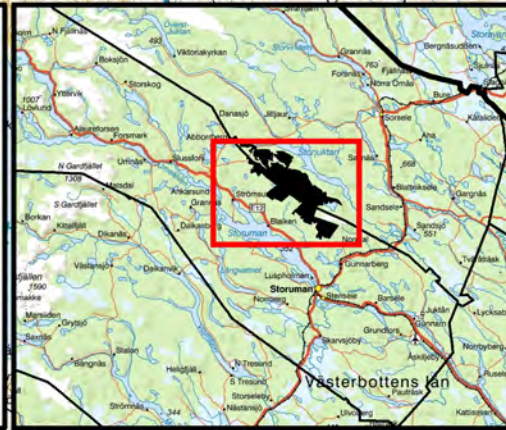
Sorsele och Storumans kommuner
Västerbottens län

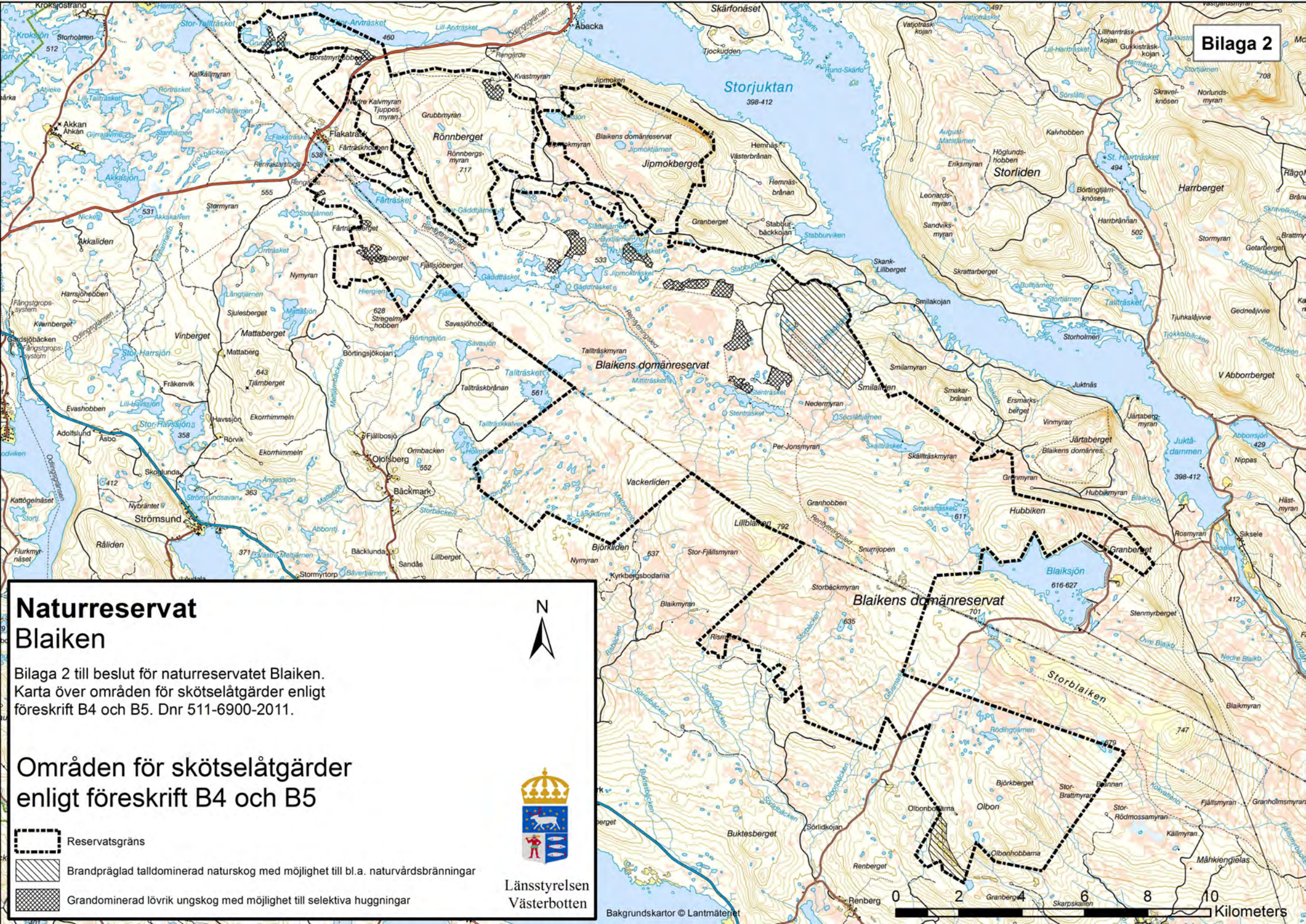
Bilaga 1 till beslut
med dnr 511-6900-2011

 Reservatsgräns

Länsstyrelsen
Västerbotten

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Bilaga 3 till beslut om bildande
av naturreservatet Blaiken i Sor-
sele och Storumans kommuner

Skötselplan

Datum
2018-02-15

Ärendebeteckning
511-6900-2011

1(28)

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET BLAIKEN I SORSELE OCH STORUMANS KOMMUNER

Vy västerut från Lillblaiken ut över Blaikens naturreservat. Foto: Kristina Banstorp

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå

Innehållsförteckning

1. Syftet med naturreservatet.....	3
2. Prioriterade bevarandevärden.....	3
3. Beskrivning av naturreservatet.....	3
3.1 Administrativa uppgifter	3
3.2 Naturtypsindelning	4
3.3 Fördjupad beskrivning av reservatet	5
4. Skötselområden för naturtyper med bevarandemål och skötselåtgärder..	17
4.1 Skötselområde 1: Grandominerade naturskogar	17
4.2 Skötselområde 2: Brandpräglade talldominerade skogar.....	19
4.3 Skötselområde 3: Grandominerade lövrika ungsogar	20
4.4 Skötselområde 4: Fjällbjörkskog och fjällhedar	20
4.5 Skötselområde 5: Våtmarker.....	22
4.6 Skötselområde 6: Sjöar och vattendrag.....	22
5. Mål och åtgärder för friluftsliv.....	23
6. Övriga anläggningar.....	25
7. Nyttjanderätter.....	26
8. Utmärkning av gränser	26
9. Sammanställning av skötselåtgärder	26
10. Tillsyn och uppföljning.....	26
10.1 Uppföljning av skötselåtgärder	27
10.2 Uppföljning av bevarandemål	27
11. Källor.....	27

Bilagor:

1. Karta över skötselområden för naturtyper
2. Karta över anordningar för friluftsliv beskrivna i avsnitt 5
3. Karta över besöksvärda platser och anordningar för friluftsliv

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara, vårda och återställa värdefulla naturmiljöer i form av ett vidsträckt vildmarksområde med till stora delar urskogsartade skogar och våtmarker, sjöar, vattendrag och fjällhedar som har en hög grad av naturlighet och variationsrikedom. Områdets helhetsvärden som ett stort, väl sammanhängande naturområde med dess orörda karaktär, ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är vidare att skydda och vid behov återställa livsmiljöer för skyddsvärda arter, däribland den rika förekomsten av flodpärlmusslor i Stabburbäcken. Ett syfte är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att området i huvudsak utvecklas fritt genom naturliga processer. För delar av skogsmarken som är präglade av brand finns möjlighet till bränning eller brandefterliknande åtgärder. I delar av vattendrag och våtmarker kan struktur och hydrologi återställas. För områdets ungskogar finns möjlighet att genomföra åtgärder för att öka variationen eller främja lövandelen i bestånden. Främmande arter som till exempel contortatall ska kunna tas bort. Åtgärder vidtas för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

2. Prioriterade bevarandevärden

- Vidsträckt vildmarksområde med en hög grad av naturlighet och variationsrikedom.
- Urskogsartade skogar och i hög grad opåverkade våtmarker, sjöar, vattendrag och fjällhedar
- Stor artrikedom
- Rikt bestånd av flodpärlmusslor
- Höga upplevelsevärden

3. Beskrivning av naturreservatet

3.1 Administrativa uppgifter

Namn	Blaiken
Dossiernummer	2402156
NVR-id	2047424
Kommun	Sorsele, Storuman
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	Ca 30 km sydväst om Sorsele och 25 km norr om Storuman, ekorutor: 23G9j, 23H7c-d, 23H8a-d, 23H9a-d, 24G0i-j, 24G1i-j, 24G2i-j, 24H0a-c, 24H1a-b, 24H2a Mittkoordinat (SWEREF 99 TM): 7249341, 594032
Naturgeografisk region	33h, förfjällsregion med huvudsakligen nordligt boreal vegetation

Gräns	Se beslutskarta, bilaga 1
Ägarkategorier	Staten (Naturvårdsverket, Statens fastighetsverk), Sveaskog, privat
Fastigheter	<i>Storumans kommun:</i> Ersmark s:1, 2:1, Gunnarn 4:27, Olofsberg s:1, Kyrkberg 1:3, 1:29, Kyrkber- get 2:13, Stenlunda 1:4, 1:13, Stensele-Sandvik 1:15, 1:17, 1:18, Storumanskogen 1:1 <i>Sorsele kommun:</i> Arvliden 1:1, Blaiken 2:5, Olofsberg s:1, Sorseleskogen 1:1, Stensele-Sand- vik 1:5
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalareal	23 617 ha
Areal vatten	863 ha
Areal våtmark	5185 ha
Areal fjällhed och substratmark	521 ha
Areal skogsmark	17 035 ha
Areal produktiv skog (ps)	11 049 ha
- varav ps nedan fjällnära gränsen	266 ha
- varav ps ovan fjällnära gränsen	10 783 ha

Arealer enligt KNAS (Kontinuerlig Naturtypskartering Av Skyddade områden).

3.2 Naturtypsindelning

Naturtyp enligt KNAS	Areal (ha)
Tallskog	1 095,4
Granskog	6 999,5
Barrblandskog	2 098,2
Barrsumpskog	102,6
Lövblandad barrskog	3 616,9
Triviallövskog	187,2
Lövsumpskog	356
Fjällbjörkskog	1104
Ungskog inklusive hyggen	512,9
Sumpskogsimpediment	210,8
Övriga impediment	749,9
Våtmark	5 172,6
Limnogen våtmark	12,3
Substratmark	22,1
Öppen mark i fjällen (fjällhed)	401,6
Glest träd- och buskbevuxen mark i fjällen (fjällhed)	97,5
Sjöar och vattendrag	862,8
Okaraterat	13,5

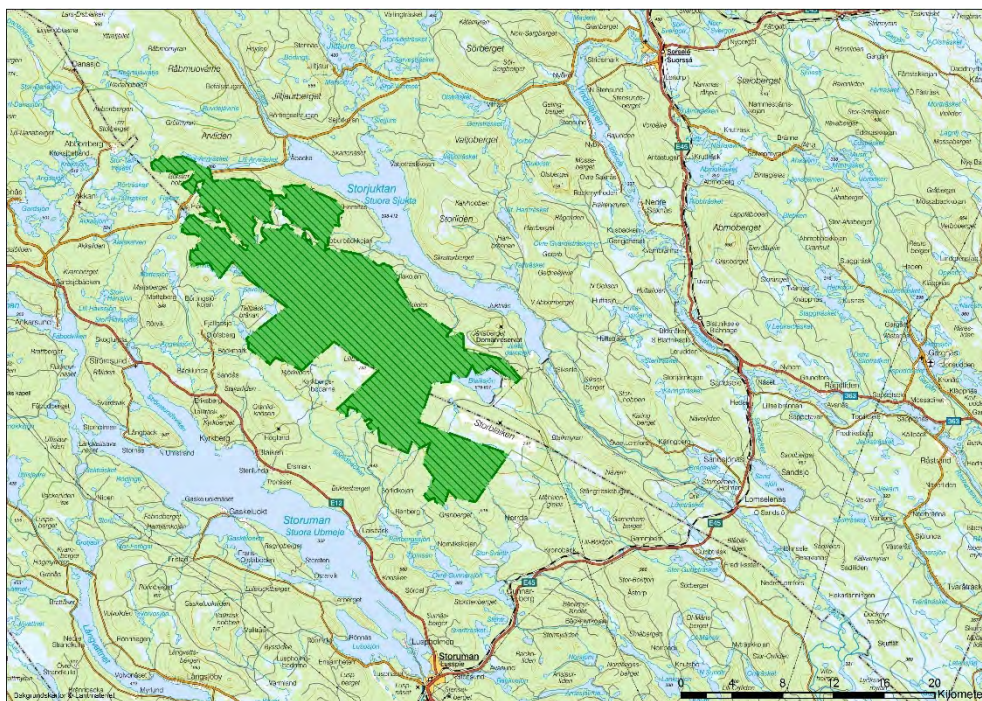
Naturtypsindelning enligt KNAS (Kontinuerlig Naturtypskartering Av Skyddade områden).

3.3 Fördjupad beskrivning av reservatet

Läge och landskap

Blaikens naturreservat är ett över 23 000 hektar stort vildmarksområde vars centrala delar ligger ca 30 km sydväst om Sorsele och 25 km norr om Storuman på gränsen mellan Storumans och Sorsele kommuner. Blaiken är ett storslaget vildmarksområde i form av ett långsträckt förfjällsmassiv med fjällhedar, i hög grad opåverkade myrar, sjöar och vattendrag och stora arealer urskogsartad gran- och tallskog.

Landskapet karaktäriseras av vidsträckta mjukt välvda högplatåer som ligger 500–700 m.ö.h., med enstaka uppstickande bergsryggar och mindre massiv, varav några når upp över trädgränsen. Berg i dagen förekommer nästan bara kring den högsta höjden Lillblaiken, som når upp till 792 m.ö.h., och inom brantområden. De övriga bergen som når högst är Rönnerberget (730 m.ö.h.) och Jipmoken (670 m.ö.h.) i de västra delarna av reservatet. Större delen av reservatet ligger ovanför den fjällnära gränsen och nedanför odlingsgränsen.

Naturreservatet Blaiken (markerat i grönt) ligger ca 30 km sydväst om Sorsele och 25 km norr om Storuman.

Geologi

Området inom det reservatet består till övervägande del av fjällberggrund, som utgörs av tektoniskt förflyttade bergartskomplex, s.k. skollor. Urberget består i området av s.k. svekokarelska bergarter och på urberget under skollorna finns ofta en tunn zon med sedimentära bergarter, som bildats på platsen. Beträffande urberg domineras reservatets östligaste del av graniter,

skapade under ett sent skede av den svekokarelska bergskedjebildningen. Graniterna förekommer också i ett avsmalnande område upp längs Storjuktans södra strand. Längst i söder inom reservatet påträffas i granitområdet ett litet stråk med diabasgångar. Ett mindre område med äldre omvandlad gråvacka finns norr och nordväst om Blaiksjön. Rönnerberget har en avvikande berggrund i form av konglomerat och röd syenit.

Inom reservatets centrala del utgörs fjällberggrunden av kvartsit, med en smal kantzon av sandsten och lerskiffer. Kvartsiten är ljusgrå, med oregelbundna tunna inlagringar av finkornig siltsten. Den består till över 90 % av kvarts, med underordnad mängd av fältspat, glimmer, lermineral och klorit. Berggrunden är med andra ord mycket näringsfattig. Berggrunden överlagras av kvartära överlagringar av morän och torv. Moränen är på många håll rik- och storblockig.

Området uppvisar flera intressanta geomorfologiska former.

Transversella moränryggar av s.k. rogentyp, avsatta under en rörlig inlandsis från nordväst, finns sydost och nordväst om den mjukt skulpterade Lillblaiken. Inom det nordvästra området sticker dessa former upp som ryggar i systemet av våtmarker och småtjärnar. Transversella moräner finns också i bäckenet runt Tallträskmyran och söder om Blaiksjön. På den förstnämnda lokalen är de uppblandade med dödismorän. I svackorna mellan moränryggarna är blocksänkor vanligt förekommande. En subglacial rullstensås, på vissa partier avbruten av isälvseroderade sträckor, följer sänkan från Tallträskmyran i riktning mot sydost. Den löper rätt igenom Skällträsket.

Stora ytor, som påverkats mindre intensivt av isälvserosion, förekommer i lågpartierna i reservatets norra del, där smältvattnet runnit vidare ut i Storjuktan. I botten på den mjuka sänkan mellan Björkliden och Lillblaiken finns några dräneringsrännor i nord-sydlig riktning. De har bildats av smältvatten från den avsmältande inlandsisen och har skurits sig ner relativt djupt mot norr i riktning mot V. Storträsket. För övrigt finns några korta och grunda dräneringsrännor på Snurrijopen. Öster om Lillblaiken dämmer en getrygg (ås som inte svallats) den lilla sjön Tjärnuppåfjället. Vid Jipmokberget har talusbranter (stora blocksamlingar nedanför branta bergväggar) bildats genom frostsprängning. Stora delar av reservatet har en flack terräng, där det saknas tydliga landformer.

Lillsjön i reservatets norra del. Blaiken består av en mosaik av stora arealer skogar, våtmarker och sjöar. Foto: Per-Anders Blomqvist

Skogar

Över två tredjedelar av reservatet består av skogsmark som till större delen är naturskogar och urskogsartade skogar med få spår av modernt skogsbruk. Skogarna har hög variation och mångformighet och domineras av granskogar på ofta blockrika marker som till övervägande del befinner sig i ett sent successionsstadium och därför i regel uppvisar hög ålder, skiktning och genomgående är rika på gammelskogsstrukturer som torrträd och lågor. Trädåldrar på mellan 200 och 300 år är vanligt förekommande genom hela området.

Närmast trädgränsen nära områdets högsta punkt växer fjällbjörk med inslag av enstaka lågvuxna granar. Stora arealer täcks också av relativt lågproduktiva granskogar i höjdlägen med en påtagligt hög björkinblandning. Nedan höjdlägena är det i regel ett mer måttligt inslag av björk med undantag för de mindre partierna med fattiga markförhållanden där björken dominerar. Som inslag i granskogen är björken mestadels trädformiga medan de ofta är bukettväxande på de fattigaste markerna. Stora delar av den centrala plattan utgörs av stora sammanhängande mosaiker av myrar och granskogb eklädda holmar. Till största del domineras markerna där av blåbärstyp men det finns inslag av högörtsmiljöer så väl som fattigristyp.

I sluttningar och svackor där källflödena springer fram finns utpräglade högörtsgrenskogar med grov och högstammig granskog.

Skogarna väster om Smilaliden i reservatets centrala/norra del domineras av äldre och gammal, flerskiktad och brandpåverkad talldominerad skog. Här och i Olbons södra sluttningar kan man hitta upp mot 500 år gamla tallar.

Genom reservatet finns områden med påverkan av plockhuggningar, t.ex. på delar av Granberget och Jipmoken där påverkan bitvis är tydlig. I slutet av flera av de skogsbilvägar som löper in i reservatet norrifrån finns brukade ytor med 10-30 år gamla ungskogar.

Nedan följer fördjupade beskrivningar av några delområden:

Borstmyrhobben: Längst i nordväst ligger Borstmyrhobben som består av de nordvända sluttningarna ner mot Stor-Arvträsket. Från flera mindre bergstoppar i söder övergår landskapet i branta moränryggar, myrar, tjärnar och småsjöar längre norrut.

Större delen av skogen i området utgörs av en urskogsartad granskog med rikligt med död ved i form av grova lågor och torrträd. Undantag utgörs av områdena kring Stor-Arvträsket som är en bränna med gran och björk. De brandpräglade områdena beskogas av träd som är yngre än 120 år med undantag för enstaka granar som överlevt branden. Skogen är ömsom grandominerad och ömsom björkdominerad.

På bergskrönen är granskogen välvuxen med gott om grova äldre granar, grova torrträd och lågor. Skogen är luckig och många träd är rikligt draperade med hänglavar. I sluttningarna har skogen en mosaikartad karaktär med produktiva granurskogsmiljöer i fuktdrågen och mer klenvuxen skog på torrbackarna där emellan. I fuktdrågen är skogen luckig med frodig högrötsvegetation i fältskiktet. Några partier har dimensionsavverkats men har kvar en tydlig naturskogskaraktär.

Rönnberget: Skogarna på Rönnberget kännetecknas av medelproduktiv granskog med riklig förekomst av hänglavar. Markvegetationen domineras av blåbärsris. I området förekommer lågor ganska frekvent.

Det skogliga mönstret på Rönnberget bryts dock av små områden som uppvisar mer ståtlig granskog av högröttyp. Dessa högproduktiva "öar", som nästan uteslutande hittas i sluttningar med genomsilningsvatten, innehåller fler lågor/ytenhet jämfört med den övriga skogen på Rönnberget och har även en rik förekomst av hotklassificerade tickor. Endast få spår av kulturpåverkan, i form av avverkningsstubbar, påträffas här.

På Rönnbergets östsluttning växer gammal, grov och högproduktiv granurskog. Foto: Per-Anders Blomqvist.

Landskapet väster om Smilaliden: Området mellan Smilaliden och höjdområdena längre västerut består av ett mosaikartat landskap med vida skogsklädda nordsluttningar, myrmosaikområden kring ett pärlband av små och stora tjärnar samt ett antal större skogsbäckar som avvattnar området. Stora delar av området utgörs av urskogsartade tall- och granskogar. Det småkuperade rogenmoränlandskapet i områdets östra delar och runt Smilabäcken domineras av äldre, flerskiktad och brandpåverkad tallskog. Tillgången på död ved är här god, liksom förekomsten av gammal flerhundraårig tall, ofta med brandljud.

Områdets centrala och västra delar består till stor del av grannaturskog som är påtagligt rik på hänglavar, gamla träd och död ved. Delar av området utgörs av urskogsartad skog som bitvis består av gles höjdlägesgranskog (ca 500 m.ö.h.) medan andra delar är välslutna och med relativt hög produktivitet. Området innehåller också fina myrmosaikområden med orörda myrar och skogsholmar med lövrik granskog med naturskogskaraktär.

Lillblaiken: Närmast Lillblaikens topp är merparten av skogen klen och lågproduktiv. Här växer helt björkdominerad skog som långsamt övergår i fjällbjörkskog. Toppen ligger ovanför trädgränsen.

Längre ner i nordsluttning på Lillblaiken växer en av mänsklig hand opåverkad granskog. Genom området löper raviner och fuktdrag med rika miljöer med bland annat torta och nordisk stormhatt. I stora delar står en utpräglad högörtsgrenskog. Skogen är mycket gles och högvuxen med mycket grova granar med en ålder kring 200-250 år. Död ved finns rikligt i form av grova

lågor och grova torrträd. Lågorna förekommer i alla olika nedbrytningsstadier. Det finns ett ovanligt stort inslag av rönn i området. Björk förekommer också liksom enstaka sälgar. Granarna är täckta med hänglavar, främst garnlav.

Olbon: I reservatets sydöstra del ligger området Olbon. I likhet med större delen av reservatet kännetecknas huvuddelen av detta område av granskog med inslag av björk.

Den västra delen av Olbon (väster om Björkberget) uppvisar en relativt ståtlig, flerskiktad höglägesgranskog av blåbärstyp. Skogen är opåverkad av skogsbruk med lång skoglig kontinuitet med hög frekvens av lågor och torrakor, rikligt med hänglavar och stor variation i trädålder. Området uppvisar också en hög koncentration av hotklassificerade arter.

I den sydöstra delen av Olbon (syd och sydost om Björkberget) skiljer sig landskapets karaktär avsevärt mot den västra delen. Granskogen är betydligt glesare och av smalbladig grästyp och kråkbärstyp och har en lägre näringsstatus. I området finns ett antal svackor där fältskiktet utgörs av kruståtel och buskskiktet av enbuskar. Landskapet får genom detta ett speciellt utseende som kan liknas vid ett öppet park- eller haglandskap. Några spår av skogsbruk har inte heller observerats i denna del av Olbon.

Längs i syd växer en ståtlig gles, flerhundraårig tallurskog på storblockig mark. Här står upp mot 500 år gamla grova tallar med tjock pansarbark och spiralvridna grenar blandat med silvergrå torrfuror.

På Olbons sydligaste delar växer en ståtlig flerhundraårig tallurskog. Foto: Per-Anders Blomqvist

Våtmarker

Cirka 30 olika våtmarksområden som redovisats i den nationella våtmarksinventeringen (VMI) ligger helt eller delvis inom reservatets gränser. Det stora flertalet är klassade som våtmarker med höga eller mycket höga naturvärden. Graden av påverkan är överlag förhållandevis liten. Den påverkan som finns består av några fall av svag lokal påverkan av dikning eller vinterväg. Många områden har också slätterhävdats.

Våtmarkerna som upptar ca 5 000 ha av arealen, är till stor del terrängtäckande myrar, framförallt kring Lillblaiken och närmare Storblaiken. De flesta av regionens våtmarkstyper finns representerade i stor skala. De mest dominanta är svagt till starkt sluttande kärr (backkärr), strängblandmyrar av skiftande karaktär, plana till starkt sluttande mossar och terrängföljande fukthedar. Myrarna ligger ofta i moränbacklandskap eller rogenmoränområden, vilket ger en mosaikartad sammansättning. Större sammanhängande öppna myrar förekommer på Tallträskmyran, Stor-Fjällsmyran och fukthedar vid Lill- och Storblaiken.

Trofigraden varierar kraftigt och det är mycket fattigt på höjdområdena som utgörs av kvartsit (Lillblaiken) och revsundsgranit (närmare Storblaiken). Kärren är till största delen av starr-vitmosstyp och fattiga fukthedar. Mossar är vanliga. I sluttningarna och i övergången mellan fjällranden och urberget är vegetationen betydligt rikare, främst beroende på alunskifferns effekt. Kärren övergår där till mer brunmossedominerat bottenskikt med exempelvis praktkrokmossa och korvmossa. Källorna blir näringsrikare och vegetationen i sumpskogar och efter bäckar blir frodigare.

Nedan följer fördjupade beskrivningar av några delområden:

Jipmokmyran: Landskapet väster om Jipmokberget har intermediära till rika terrängföljande mjukmattekärr. Flera fina källor finns i området där det växer exempelvis källdunört, fjällskära, kärrfibbla. I bottenskiktet finns kärrkammosa, skruvkvastmossa och källgräsmossa.

Tallträskmyran: Landskapet öster om Tallträsket är en myrmosaik i ett moränbacklandskap med ett intressant källområde med stora källkärr. Flera stora, tydliga exempel på slukhål och underjordiska torvbäckar finns.

Väster om Vackerliden: Väster om Vackerlidens sluttningar finns ett rogenmoränlandskap som bildar ett mycket mosaikartat skogs- och myrområde med granklädda urskogsartade moränholmar och mellanliggande öppna myrtytor och djupa tjärnar. Kring de små mosseytorna i området finns tydliga laggkärr, vilket är mycket ovanligt för regionen.

Rödingtjärnen: I sluttningen på myrkomplexet norr om Rödingtjärnen finns flera källor. I en av dessa förekommer lappveronika rikligt. Den växer här i en ovanlig miljö och är dessutom det östligaste fyndet i Lycksele lappmark.

Backkärr på Hubbiken i reservatets östra del. De flesta av regionens våtmarkstyper finns representerade i stor skala inom reservatet. Foto: Naturvårdsverket

Sjöar och vattendrag

Blaiken ligger på vattendelaren mellan Umeälvens och Juktåns vattensystem. Centralt ligger ett pärlband av större sjöar, medan ett stort antal småtjärnar finns spridda genom hela området, speciellt i de mosaikartade rogenmoränområdena. Avrinningen från sjöar och våtmarker sker genom ett stort antal vattendrag.

Bland de större sjöarna finns Västra och Östra Gäddträsket samt Södra och Norra Jipmokträsket som alla mynnar i Stabburbäcken. Stabburbäcken är områdets största vattendrag som också hyser en stor population av flodpärlmusslor (ca 45 000 individer). I bäckmiljön finns också utter. Skällträsket, Västra och Östra Stenträsket rinner via flera biflöden ut i Smilabäcken som rinner genom ett i hög grad opåverkat landskap med omväxlande djupa grubbor och forsar.

Områdets sjöar och vattendrag, som i hög grad rinner genom urskogsartade landskap, har generellt endast marginell påverkan från skogsbruk, flottledsrensningar och andra verksamheter.

Smakarträsket rinner ut i Smakarbäcken vars nedre delar utanför reservatet rinner genom Blaikengruvans gruvområde där den blivit omledd för att fungera som recipient för gruvan.

Länsstyrelsen inventeringar i Stabburbäcken har visat på en population på ca 45 000 flodpärlmusslor. Foto: Länsstyrelsen

Friluftsliv

Reservatets variationsrika naturtyper som till stora delar fått utvecklas utan större påverkan från skogsbruk eller annan exploatering erbjuder fina vildmarksupplevelser. Stort skönhetsvärde har de vackra vyerna mot sjöarna Storjuktan i norr och Storuman i söder samt mot fjällkedjan i väster. Utsikterna kan bäst beskådas från områdets högsta punkt Lillblaiken men även från andra höjdparter, t.ex. Jipmokberget, Rönnberget och Björkberget.

Under hjortronsäsongen har även de bärrika myrarna ett stort rekreativvärde.

Området har stor betydelse för jakt och vissa av sjöar är uppskattade för fiske. Flera jaktlag är aktiva och ett turistföretag arrangerar bland annat älgjakt i reservatet. Ett företag som arrangerar fisketurism har aktiviteter i Smakträsket.

Förslag på platser att besöka i reservatet:

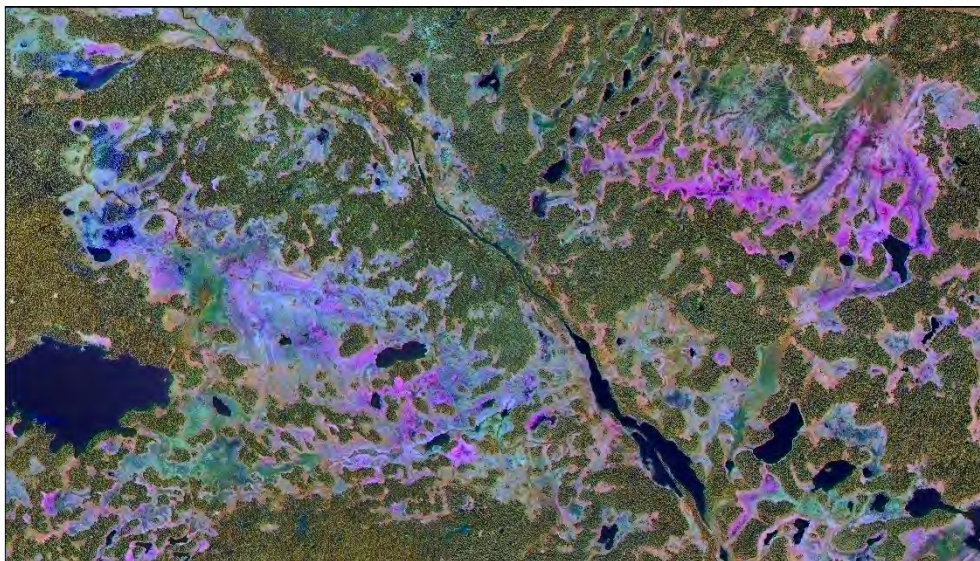
Lillblaiken: Från reservatets entré är en vandringledd planerad att leda upp till områdets högsta punkt, Lillblaiken, varifrån utsikten är milsvid åt alla väderstreck. Längs ledens är ett vindskydd planerat att sättas upp. Längre upp, vid Storbäckens källsjö "Tjärnuppåfjället", är landskapet småkuperat och iögonfallande med smala åsar och sänkor.

Olbon: Området Olbon kännetecknas av ett påfallande varierat landskap som på flera sätt markant avviker från andra områden inom reservatet. I den allra sydligaste delen av reservatet står en månghundraårig tallurskog bland stora block. Längre norrut mot Björkberget övergår i en gles granskog med svackor med gräs och enbuskar vilket nästan ger intrycket av ett öppet haglandskap. Däremellan och längre västerut står granstammarna tätare och grövre med hänglavar på träden och rikligt med sällsynta svampar och lavar på lågor och torrakor.

Rönnberget: Från den väg som leder in mot reservatet från nordväst kan man snabbt vandra upp i Rönnbergets sluttningar där det växer en påtagligt grovstammig och frodig "trollurskog" med bitvis manshöga bestånd av nordisk stormhatt och andra högrter.

Myrmosaiker: I reservatet finns stora sammanhängande mosaiker av myrar, skogsklädda holmar och små tjärnar där det kan vara svårt att ta sig fram under barmarksperioden. Vintertid däremot är det mer lättillgängligt för skid- och skoteråkare att göra längre eller kortare turer. Kojor finns tillgängliga under hela eller delar av året och det finns bra fiske i flera olika sjöar.

I kartbilaga 3 och avsnitt 5 kan man hitta de platser som beskrivs ovan och de anordningar för friluftsliv som finns och planeras i reservatet.

Stora sammanhängande och mångformiga mosaiker av myrar, skogsklädda holmar och små tjärnar täcker stora delar av reservatet. En kombinerad flyg/satellitbild över Blaikens centrala delar, med Tallträskmyran i mitten av bilden, visar våtmarker i olika färger beroende på våtmarkernas varierande hydrologi.

Kulturhistoria och markanvändning

Bete och slåtter: Enligt boende i trakten så förekom skogsbete i skogarna kring Stor- och Lillblaiken långt in på 50-talet. Lösgående boskap har under lång tid påverkat naturen genom stigar, avskavda träd och avbetade

områden. Rester av hässjor och hölador vittnar om att reservatets myrar tidigare nyttjats för slåtter. Myrslåtter har bedrivits på många av de lämpliga myrarna genom anläggandet av slåttermyrar och ibland vattenledningsdiken. Flera av myrarna och raningarna har lokala namn som associerar till nybyggare i trakten som exempelvis "Jonk i Kyrkberget" på Rönnberget, "Gamm-Viklund" nära Stenträsket och "Jon-Jacksen" närmare Storblaiken.

Fornlämningar: Det finns inga registrerade fornlämningar eller kulturlämningar inom reservatet enligt Riksantikvarieämbetets söktjänst Fornsök.

Renskötsel: Reservatet berör områden som är av riksintresse för rennäringen (två kärnområden och en renflyttningsled) som är av riksintresse för rennäringen (3 kap. 5 § miljöbalken). Området har följaktligen nyttjats för renskötsel under en längre tid. Renskötseln bedrivs av Ubmeje Tjeälddie sameby och området är av riksintresse för rennäringen på grund av dess goda betesmarker och den flyttled som följer höjdryggen genom reservatet.

Skogsbruk: Större delen av reservatet saknar synliga spår av skogsbruk. Delar visar spår av plockhuggningar och slutet av flera av de skogsbilvägar som löper in i reservatet norrifrån finns brukade ytor med ca 20-40 år gamla ungskogar. Runt om reservatet är det tydligt att det bedrivs ett storskaligt skogsbruk.

Gruvverksamhet: Strax utanför reservatets nordöstra gräns ligger den nu nedlagda Blaikengruvan vars drift påbörjades 2006 men som året efter gick i konkurs och där det inte pågått någon gruvverksamhet sedan 2008. Mellan gruvan och Blaiksjön, genom reservatets nordöstra del, går en så kallad slurryledning som tidigare transporterat gruvmaterial som deponerats i sjön.

Vindkraft: Strax utanför reservatets östra gräns ligger Blaikens och Juktans vindkraftparker som tillsammans omfattar över 100 vindkraftverk. Inom 300 meter från ett vindkraftverk kan det förekomma iskast och snöras och inom reservatet längs gränsen till vindkraftsparken står det därför skyltar som varnar för detta.

Inventeringar och naturvårdsarter

Flera olika inventeringar har genomförts i reservatet. Följande skyddsvärda eller på annat sätt naturvårdsintressanta arter har påträffats:

- Flodpärlmussla: Länsstyrelsen har inventerat populationen av flodpärlmusslor i Stabburbäcken vid två tillfällen; 2004 och 2009. Resultatet från 2009 visade på en population på ca 45 000 individer, en täthet på 0,75 musslor/m² och en andel musslor under 50 mm på drygt 10 %.
- Fiskarter: Elfisken har genomförts i och strax utanför reservatet i flera av de vattendrag som rinner genom reservatet. I elfiskeregistret (SERS) finns öring registrerat för flera bäckar och elritsa. I Smakaträsket och

Hanssonstjärnen finns röding (inplanterad på 60-talet) och öring. Kännedomen om fisket i övriga sjöar är begränsad men enligt ortsbefolkningen och fiskeintresserade finns öring och harr i många sjöar förutom gädda och abborre.

- Däggdjur: Utter har observerats i reservatet. Enligt ortsbefolkningen förekommer björn relativt regelbundet medan förekomsten av lo och järv är mer sporadisk.
- Fåglar: Flera av de fåglar som främst föredrar äldre naturskogar och sammanhängande skogsområden har observerats i området, t.ex. lavskrika, lappmes, järpe och tallbit. Andra arter är som noterats är exempelvis hökuggla, tjäder och sidensvans. Födosöksspår och bohål från spillkråka och tretåig hackspett har också noterats. Reservatets orrar gynnas av det mosaikartade landskapet eftersom de ofta spelar på myrarna, häckar i barrskogarna och under vintern lever på björkknoppar i björkskogarna. Reservatets våtmarker hyser också en representativ fågelfauna med exempelvis gulärla, blåhake, dalripa och grönbena.
- Inventeringar av fågellivet har också genomförts som en del i miljökonsekvensbeskrivningar för vindkraftsetableringar angränsande till naturreservatet. Inventeringarna som skett på Storblaiken och delvis inom reservatets avgränsning har noterat 72 arter och området har bedömts ha högt ornitologiskt värde.
- Andra påträffade naturvårdsarter som indikerar att området har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Artförekomsterna kommer från länsstyrelsens inventeringar eller från Artportalen:

Blodticka, blå taggsvamp, doftskinn, gammelgransskål, granticka, gränsticka, harticka, koralltaggsvamp, kristallticka, kötticka, lappticka, ostticka, rosenticka, rynkskinn, stjärntagging, taigaskinn, trådticka, ullticka, violmussling, garnlav, knottrig blåslav, liten sotlav, lunglav, skorpgelelav, skrovellav, smalskaftslav, urnlav, vitgrynig nållav, vitskaftad svartspik, vedflikmossa, reliktböck, buskskvätta, fjällvråk, tretåig hackspett.

Trådticka på granstubbe norr om Blaiksjön. Det är noterat ett stort antal sällsynta och rödlistade arter i området. Foto: Länsstyrelsen

4. Skötselområden för naturtyper med bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet är indelat i 5 skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området samt de åtgärder som ska genomföras inom respektive skötselområde (se även bilaga 1).

För varje skötselområde redovisas bevarandemål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås i skötselområdet och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. För varje skötselområde redovisas också de skötselåtgärder som behöver vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som får genomföras av länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter.

För samtliga skötselområden gäller att främmande arter ska kunna tas bort vid behov.

Om en naturlig brand skulle uppstå kan den tillåtas löpa fritt där räddningstjänsten bedömer det möjligt utan risk för skada på annan fastighet eller anläggning.

4.1 Skötselområde 1: Grandminerade naturskogar med fri utveckling (13 360 ha)

Majoriteten av reservatets skogar ingår i skötselområdet som huvudsakligen består av grandminerade och ofta lövrika skogar som till stora delar är

urskogsartade. I höjdlägen och på vissa näringsfattiga eller fuktiga marker är skogen helst lövdominerad. Lidlägena i reservatet är ofta klädda med urskogsartade, relativt högväxta granskogar i blandning med myrar. I Lillblaikens nordsluttning finns en utpräglad högörtsgrenskog. Genom området skär ett antal raviner med rika miljöer, där bla torta och nordisk stormhatt växer. Spår av brand påträffas relativt sällan och lång tid har förflutit sen senaste naturliga störningen. Värden knutna till lång kontinuitet har utvecklats skogarna är genomgående rika på gammelskogsstrukturer som gamla träd, torrträd och lågor. Vissa skogspartier uppvisar spår från äldre plockhuggningar men generellt sett är påverkan mycket liten.

Bevarandemål

Skötselområdet ska innehålla allmänt till rikligt med naturskogsstrukturer såsom döda och döende träd, skiktning samt spridning i ålder och diameter. Skogen ska huvudsakligen präglas av naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Skogen ska fylla en funktion som skyddszon kring vattendragen. Det ska finnas typiska arter. Främmande arter som utgör ett hot mot den naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma. Arealen grandominerad naturskog ska vara minst 13 360 ha.

Skötselåtgärder

Inga skötselåtgärder. Området ska utvecklas fritt genom naturliga processer.

Majoriteten av reservatet består av grandominerade, ofta lövrika och relativt lågproduktiva skogar som i stora delar är urskogsartade. Foto: Per-Anders Blomqvist

4.2 Skötselområde 2: Brandpräglade talldominerade skogar med huvudsakligen fri utveckling (1 095 ha)

Skötselområdet består av de brandpräglade talldominerade skogarna i landskapet runt Smilaliden och Smilabäcken i reservatets centrala delar samt i Olbons nedre sluttningar i reservatets sydöstligaste del.

Området kring Smilabäcken omfattar ett mångformigt landskapsavsnitt med myrmosaik, blockmarksimpediment och moränryggslandskap. Landskapsbilden karaktäriseras av blockig terräng och ett tydligt inslag av myr, tjärnar, vattensamlingar, källor och bäckar. Det som binder området samman är den tydliga brandprägel, förekomsten av gamla tallöverståndare och avsaknaden av spår av skogsbruk. Brandspår som kolade stubbar, kolade lågor och brandljud finns frekvent i hela området. Delar domineras av en ca 150 år gammal trädgeneration som uppkommit efter en brand medan graninslaget ökar österut mot Smilaliden. På de blockrika och markerna kring Smilabäcken och i Olbons nedre sluttningar står glesa urskogar med där flerhundraåriga tallar dominerar landskapsbilden.

Bevarandemål

Skötselområdet ska präglas av naturskogsstrukturer såsom döda och döende träd, skiktning samt spridning i ålder och diameter. Naturliga processer som exempelvis stormfällning, självgallring, insektsangrepp och nyetablering av träd i skogen ska tillåtas fortgå ostört. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer göra att skogsområdet under perioder kan komma att få en förändrad karaktär.

Brand har varit en del i den naturliga störningsdynamiken i området och genom kontrollerade anlagda bränder kan man få tillbaka elden som störningsfaktor och därmed bevara de arter och strukturer som är knutna till brand.

Områdets struktur och sammansättning ska därför vara tydligt påverkad av brand och branden ska ha en roll i områdets utveckling. I perioder efter brand är områden öppna och präglas av betydande mängder död ved och typiska arter som etablerar sig efter branden. I senare stadier är områdena mer slutna. Det ska finnas typiska arter. Främmande arter som utgör ett hot mot den naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma. Arealen brandpräglad talldominerad skog ska vara minst 1 095 ha.

Skötselåtgärder

Den övergripande skötselinriktningen är fri utveckling utan åtgärder.

Eftersom Blaiken inte ligger inom någon utpekad bränningstrakt så har naturvårdsbränning här låg prioritet. Områdets höga befintliga naturvärden gör också att en bränning har lägre prioritet.

Om det bedöms nödvändigt ska det dock finnas möjlighet att genomföra naturvårdsbränningar där det är tekniskt möjligt att utföra en bränning utan omfattande förberedande ingrepp och utan att befintliga naturvärden, som exempelvis gamla träd och död ved, äventyras i stor omfattning. Exakt avgränsning för en eventuell naturvårdsbränning tas fram i samband med den brandplan som görs inför varje enskild bränning.

Om bränning inte är möjlig att genomföra ska olika brandefterliknande åtgärder kunna tillämpas. Exempel på sådana åtgärder är utglesning/frihuggning av unga träd för att skapa öppna och solbelysta ytor och motverka igenväxning och beskuggning från träd. Dessutom kan ett försiktigt skapande av döda, döende och försvagade tallar vara aktuellt.

4.3 Skötselområde 3: Grandominerade lövrika ungskogar med huvudsakligen fri utveckling (513 ha)

Skötselområdet består av grandominerade ungskogar (ca 20–40 år gamla) på ofta blockrika marker med varierande inslag av främst björk men även asp, rönn och sälg. Mindre partier väster om Fårträsket domineras av tall eller contortatall. Ungskogarna är antingen planterade eller naturligt förnygrade och har ringa eller begränsade naturvärden.

Bevarandemål

Ungskogarna ska förvaltas så att höga naturvärden på lång sikt utvecklas och att områdena därmed förstärker värdena i reservatets övriga delar. Områdenas utveckling från ungskogar med dess lövrikedom kan också kompensera en brist på lövbrännor som successionfas efter brandstörning som kan uppkomma i omgivande landskap. Skogen ska ges möjlighet att successivt utveckla höga naturskogsvärden och skogen ska på sikt präglas av naturliga processer och innehålla naturskogsstrukturer motsvarande de bevarandemål som angetts för skötselområde 1.

Skötselåtgärder

Den huvudsakliga skötselinriktningen är fri utveckling utan åtgärder. Genom att lämna området för fri utveckling tillåts det åldras och med tiden tillkommer viktiga substrat i form av död ved och gamla träd. Om det bedöms nödvändigt och finns resurser för att genomföra åtgärder ska det vara möjligt att utföra t.ex. selektiva röjningar, frihuggningar eller andra åtgärder som kan behövas för att främja ett lövrikt successionsstadium eller öka variationen i bestånden och skapa ett bättre utgångsläge för att området ska utvecklas åt ett gynnsamt håll.

Contortatall som bedöms utgöra ett hot mot reservatets bevarandevärden ska tas bort, antingen genom röjning eller genom avverkning. Åtgärden bör följas upp kontinuerligt för att kontrollera att inga träd missats och att det inte skett någon fröförökning.

4.4 Skötselområde 4: Fjällbjörkskog och fjällhedar med fri utveckling (1 104 resp. 499 ha)

Skötselområdet består av de fjällbjörkskogar och fjällhedar som täcker reservatets högst belägna delar. Fjällbjörkskog växer på delar av Storblaikens sluttningar inom reservatet, delar av Hubbiken och främst på Lillblaiken och

i dess närhet. På Lillblaikens topp övergår fjällbjörkskogen i fjällhed med rishedar, delar med moss- och lavvegetation samt block och blottad jord.

Bevarandemål

Skötselområdet ska präglas av naturliga processer med de strukturer och art-samhällen som hör dessa naturtyper till. Naturliga processer som trädens åld-rande och döende, snö- och stormfällningar, insekter och svampars nedbryt-ning, översvämningar, ras och skred ska tillåtas fortgå ostört. Det kan inne-bära att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Området ska också präglas av naturlig hydrologi och naturliga grundvattennivåer som skapar markfuktighet och rörligt markvatten. Typiska arter av lavar, mossor, kärlväxter, insekter, fåglar och däggdjur ska ha stabila eller ökande populat-ioner inom området. Endast mindre delar får vara påverkade av slitage, från exempelvis tramp och terrängkörning. Främmande arter som utgör ett hot mot den naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma. Arealen fjällbjörk-skog och fjällhed ska vara minst 1 603 ha

Skötselåtgärder

Den övergripande förvaltningsinriktningen är fri utveckling där de naturliga processerna tillåts fortgå ostört. Åtgärder får vid behov vidtas för att förebygga slitage, exempelvis markskador.

Fjällbjörkskog och fjällhed täcker reservatets högst belägna delar kring Lillblaiken.

Foto: Kristina Banstorp

4.5 Skötselområde 5: Våtmarker med huvudsakligen fri utveckling (5185 ha)

Skötselområdet består av samtliga våtmarker i reservatet. Påverkansgraden är överlag liten. Den påverkan som finns består av spår av myrslåtter och i enstaka fall svag lokal påverkan av vinterväg eller dikning.

Bevarandemål

Hydrologin ska vara i huvudsak ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför mer än en försumbar negativ påverkan. Skötselområdet ska präglas av naturliga processer såsom nederbörd, grundvattenflöden och översvämningar. Dessa processer ska fortgå utan annat än försumbar påverkan av mänskliga ingrepp. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Våtmarkerna ska fylla en funktion som en ekologiskt funktionell skyddszon kring vattendragen. Typiska arter ska förekomma. Främmande arter som utgör ett hot mot den naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma. Arealen våtmarker ska vara minst 5 185 ha.

Skötselåtgärder

Den övergripande skötselinriktningen är fri utveckling utan åtgärder. Om det bedöms nödvändigt kan dock diken helt eller delvis läggas igen för att minska påverkan på våtmarkens hydrologi samt minska tillförseln av finpartikulärt material till vattendraget. En igenläggning bör ske på så sätt att påverkan på fastigheterna utanför reservatet minimeras.

4.6 Skötselområde 6: Sjöar och vattendrag med huvudsakligen fri utveckling (863 ha)

Skötselområdet består av samtliga sjöar och vattendrag med dess svämplan, dvs den yta som påverkas av återkommande översvämningar. För huvuddelen av vattendragen ligger de mest nedströms liggande partierna och utloppen utanför reservatet.

Huvuddelen av vattenmiljöerna är relativt opåverkade. Stabburbäcken, områdets största vattendrag, hyser en stor population av flodpärlmusslor. Ett antal diken mynnar ut i vattendragen.

Smakarbäcken är påverkad av att dess nedre delar utanför reservatet blivit omledd. Blaikenbäcken är påverkad av att den rinner ut från Blaikensjön som fungerat som deponi för Blaikengruvan utanför reservatet.

Bevarandemål

Sjöarna och vattendragens flöden ska vara naturliga och förbli i huvudsak opåverkad av vattenreglering, rensning eller kanalisering, med naturliga vattenstandsfluktuationer och stränder där typiska växtarter ska finnas. Vattenvägarna ska vara fria från vandringshinder och strukturer skapade av människa, förutom där det finns höga kulturvärden. Vattenkvaliteten ska vara god

med en försumbar belastning av grumlande, försurande och övergödande ämnen för att bl.a. flodpärlmusslan ska ha en bra livsmiljö. Främmande arter och fiskstammar ska inte ha mer än en försumbar påverkan på bäckens artsammansättning, konkurrenssituation och funktion. En livskraftig och förnyande population av öring ska finnas vilket är nödvändig för att flodpärlmusslan i Stabburbäcken ska kunna förny sig. Typiska arter ska förekomma. Främmande arter som utgör ett hot mot den naturliga biologiska mångfalden ska inte förekomma.

Flodpärlmussla ska finnas i Stabburbäcken och dess population ska inte minska. Populationen ska vara reproducerande och innehålla musslor i alla åldersklasser.

Arealen sjöar och vattendrag ska vara minst 863 ha

Skötselåtgärder

Den övergripande skötselinriktningen är fri utveckling utan åtgärder. Om det bedöms nödvändigt kan dock påverkade sträckor restaureras till mer naturliknande tillstånd genom att exempelvis lägga ut uppnädd block och sten, öppna avstängda sidofårar, etablera lekområden för fisk eller att återställa igenslammade bottnar

Utredning av behov ska föregå återställningsarbeten och alla åtgärder ska ske med stor försiktighet för att minimera grumling, störning av bottensubstrat och påverkan på musslor, fisk och andra organismer.

Återställningsarbeten ska ske i samråd med berörda fiskevårdsområden.

5. Mål och åtgärder för friluftsliv

För reservatets friluftslivsvärden anges här mål som beskriver vilket tillstånd som ska bevaras eller uppnås och därmed ge en tydlig bild av hur reservatets syfte ska tillgodoses. Här redovisas också de skötselåtgärder som behöver vidtas i området för att syftet med naturreservatet ska kunna uppnås och som får genomföras av länsstyrelsen, som förvaltare av reservatet, i enlighet med reservatets föreskrifter (se även bilaga 2).

Området har höga friluftslivsvärden genom möjligheten till att uppleva storlagen orörd natur och att nyttja området till bärplockning, fiske, jakt och annat.

Inom reservatets gränser finns, förutom mer eller mindre tydliga småstigar, relativt få större och mer distinkta stigar. En stig går från byn Flakaträsk mot Gäddträsket. En annan stig leder till Smakaträsket norrifrån. En renflyttningsled går i nordväst-sydöstlig riktning genom reservatet.

Runt om reservatet finns flera vägar som ansluter till reservatet och ett tiotal vägsträckor, främst skogsbilvägar, löper in i eller igenom reservatet. Det finns också skoterleder och stigar som leder in i området. Det finns möjlighet att parkera enstaka bilar längs skogsbilvägarna och vid entrén finns plats för ett flertal bilar.

Nära entrén står den s.k. kungastenen från invigningen av det tidigare domänreservatet 1987. Foto: Naturvårdsverket

Mål för friluftslivet

Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar. Ökningen av besökarantalet till reservatet bedöms bli begränsad, vilket gör att det inte finns behov att anlägga ytterligare möjligheter till parkering.

Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatet inför och under besök i området. Information om reservatet ska finnas på länsstyrelsens hemsida eller via andra tekniska lösningar.

Informationen i området ska förbättra upplevelsen av besöket genom att den är lättläst och fokuserar på upplevelser i området samt har informativa kartor. Informationen ska bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås. Områdets skyltar och friluftsanordningar ska vara i gott skick och underlätta för besökare att uppleva området.

Åtgärder för friluftslivet

- En entré till reservatet, med möjlighet att parkera minst tre bilar, ska finnas vid den s.k. kungastenen längs vägen upp mot vindkraftsparken.
- Två större informationsskyltar, utformade i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, ska sättas upp och underhållas i anslutning till reservatet. En ska finnas vid entrén och en vid Juktån nära Åbacka, ca 5 km norr om den västliga infarten till området. Det ska på de skyltarna finnas en karta över reservatet, en lägesbeskrivning av skyltens plats i förhållande till reservatet samt en kort beskrivning av naturmiljöerna och föreskrifter för allmänheten.
- Mindre informationsskyltar ska sättas upp i anslutning till reservatets anläggningar.

- Möjligheten att sätta upp en vägskylt i byn Laisbäck vid väg E12 och vid den västra infarten till reservatet norr om Flakaträsk bör utredas.
- Det ska finnas en väl underhållen och tydligt markerad vandringsled från entrén upp till Lillblaikens topp. Uppe på berget kan toppen markeras med en skylt eller annan toppmarkering eller anläggning. Ytterligare leder ska kunna anläggas i reservatet om det bedöms finnas behov.
- Ett väl underhållet vindskydd ska finnas längs leden upp Lillblaiken, förslagsvis vid tjärnen öster om Bastumyran.
- Det ska finnas två väl underhållna kojor, en vid Smakaträsket och en vid Ö Stenträsket. Kojorna ska vara tillgängliga för allmänheten under hela året eller delar av året genom att de står öppna för besökare eller genom att det finns möjlighet till hyra kojan.
- Det finns två förfallna kojor vid Skällträsket och V Stenträsket som ska tas bort.
- En väl underhållen grillplats ska finnas vid vägen strax söder om Jipmokberget.
- Information om Blaikens naturreservat ska publiceras på länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

6. Övriga anläggningar

I naturreservatet finns flera vägar, byggnader andra anläggningar som inte kommer att förvaltas inom ramen för naturreservatets skötsel. Underhåll och annat är tillåtet i enlighet med reservatets föreskrifter. Det gäller bl.a.:

- Ett tiotal bilvägar går in i och/eller igenom reservatet. Av vägarna är en allmän.
- Flera skyltar som varnar för nedfallande is från vindkraftverk finns i reservatet där det angränsar mot vindkraftsparken.
- En s.k. slurryledning går genom reservatets nordöstliga del. Ledning har tidigare transporterat material från Blaikengruvan ut i Blaikensjön där det deponerats.
- Flera bryggor och mindre byggnader (kojor, båthus m.m.) som huvudsakligen ligger nära vatten kan finnas inom reservatet. Flera av byggnaderna är olokaliserade och är hus på s.k. ofri grund.
- Det finns stigar och skoterleder i området och längs dem kan det också finnas mindre broar.

För den bro som leder över Smakabäcken nära Smakaträsket ska länsstyrelsen göra en bedömning om i vilken grad länsstyrelsen ska ansvara

för eventuellt underhåll. En bedömning kommer också att göras för vilka vägar som bedöms behövas för reservatets nyttjande och skötsel.

7. Nyttjanderätter

Jakt och fiske får bedrivas av jakt- och fiskerättsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

8. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över och målas om vid behov.

9. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet ¹
Gränsmarkering	Se bilaga 2	1
Montering av informationsskyltar	Se bilaga 2	1
Anläggande av vindskydd och toppmarkering	Se bilaga 2	1
Anläggande av grillplats	Se bilaga 2	1
Underhåll av koja vid Ö Stenträsket	Se bilaga 2	1
Underhåll av koja vid Smakaträsket	Se bilaga 2	2
Anläggande av vandringsled	Se bilaga 2	2
Borttagande av förfallna kojor	Se avsnitt 5	3
Hydrologisk återställning av våtmarker och vatten	Se bilaga 1	3
Bränning eller brandefterliknande åtgärder	Se bilaga 1	3
Selektiva huggningar i ungskogar	Se bilaga 1	3
Borttagande av contortatall	Se bilaga 1	2

¹Siffran anger prioriteringsordning om genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

10. Tillsyn och uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för tillsyn och uppföljning av naturreservatet.

Tillsynen ska utföras enligt en aktuell tillsynsplan. Tillsynen innefattar tillsyn av att reservatsföreskrifterna efterlevs och även skösel tillsyn där det ingår kontroll av skyltar och andra friluftsanläggningar samt att planerad skötsel utförs. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

10.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att möjliggöra en långsiktig uppföljning.

10.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden (bilaga 1) och enligt indelningen i naturtyper för basinventering av skyddad natur.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

11. Källor

Forslund, M., Forslund, S. R., & Löfroth, M. 1993. Katalog över våtmarker i Storuman och Sorsele kommuner. Bilaga 1B till "Våtmarker i Västerbotten". Länsstyrelsen i Västerbotten 1993 Meddelande 1

Holmberg, L-E, Skogshistoria år från år 1177-2005. Skogsstyrelsen 2005. Rapport 5.

Jonsson, M., Lundevaller, L., Skogarna på Storblaiken. Länsstyrelsen i Västerbottens län 1995. Meddelande 15

Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1985. Mindre vattendrag i Västerbottens län – en sammanställning av naturvärden. Meddelande 2:1985.

Länsstyrelsen i Västerbottens län. 1993A. Våtmarker i Västerbottens län. Meddelande 1:1993

Länsstyrelsen i Västerbottens län. 2006. Naturvärdesinventering av de nord-östra delarna av det tilltänkta naturreservatet Storblaiken. Inventeringsrapport 2006.

Mikaelsson, E. 2001. Riksintressen för naturvård Västerbottens län. Länsstyrelsen i Västerbotten 2001 Meddelande 4

Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen. 1984. Inventering av urskogsartade områden i Sverige. Del 5. Fjällregionen. Snv pm 1511.

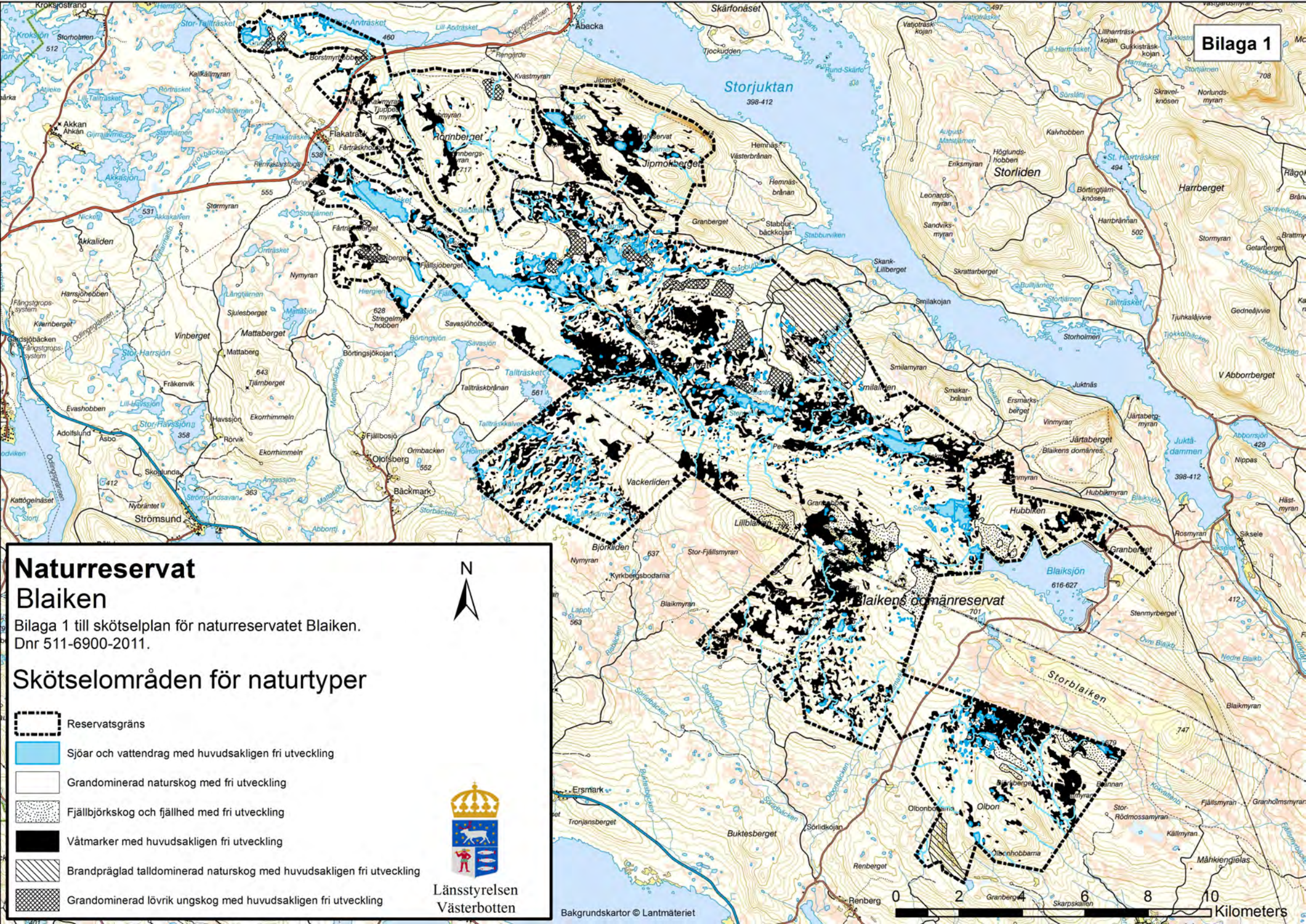
Naturvårdsverket 2004. Skyddsvärda statliga skogar, Jämtlands och Västerbottens län. Naturvårdsverkets rapport 5343.

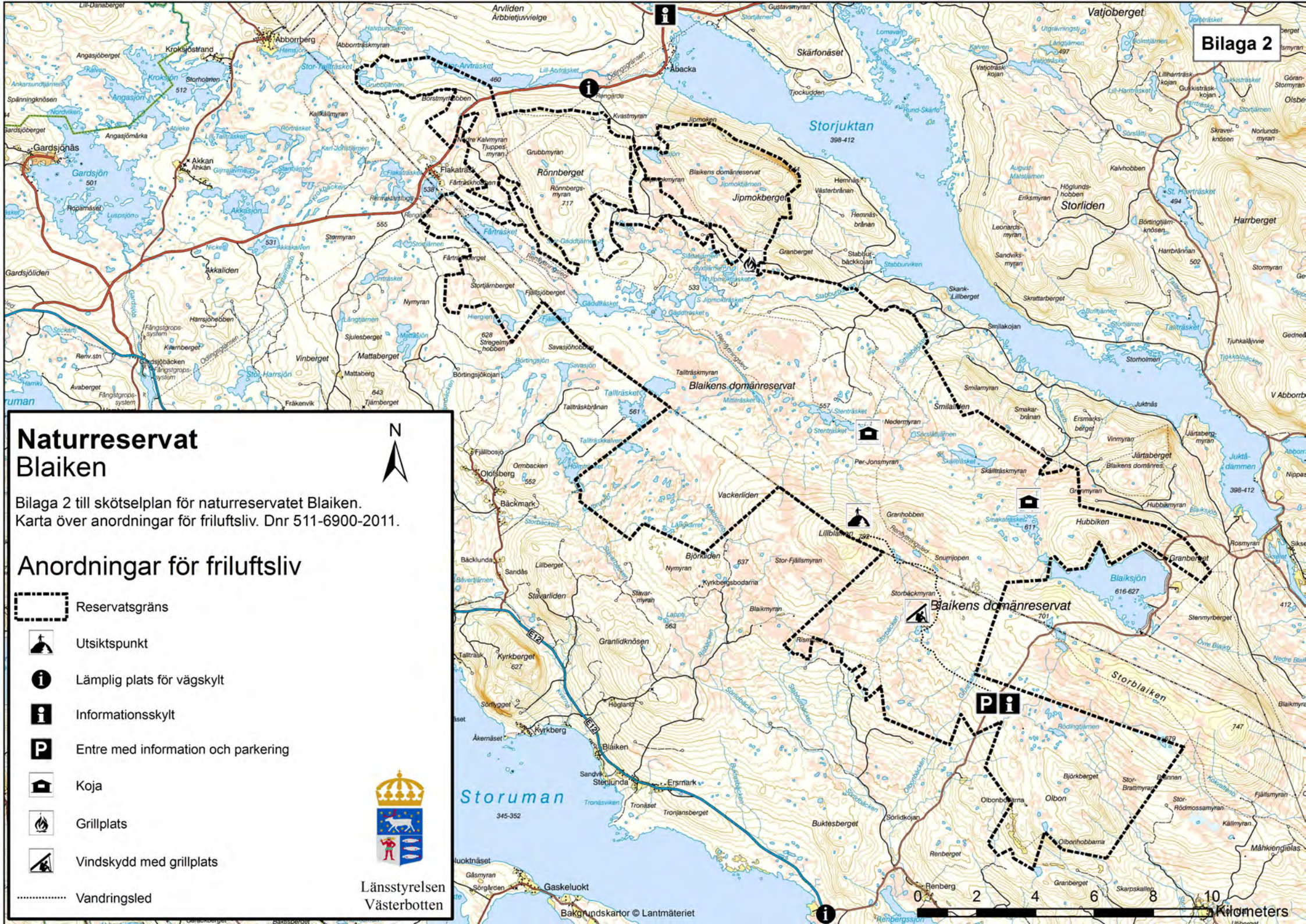
Naturvårdsverket 2005. Statligt skyddsvärda skogar. Kategorisering av områden på Sveaskogs markinnehav i Västerbottens län. Rapport 5497.

Naturvårdsverket 2006. Skyddsvärda statliga skogar. Samråd om områden på statens fastighetsverks markinnehav i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län. Rapport 5573.

Norstedt, G. 2008. Strategi för skydd och restaurering av sjöar och vattendrag i Västerbottens län. Länsstyrelsen Västerbotten 2008.

Regeringens proposition 1990/91:3 om skogsbruket i fjällnära skogar
Sorsele och Storumans kommuner. 2010. Tilläggsplan för vindkraft.
Storumans kommun. 2011. Översiktsplan.

Naturreservat Blaiken

Bilaga 2 till skötselplan för naturreservatet Blaiken.
Karta över anordningar för friluftsliv. Dnr 511-6900-2011.

Anordningar för friluftsliv

- Reservatsgräns
- Utsiktspunkt
- Lämplig plats för vägskylt
- Informationsskylt
- Entre med information och parkering
- Koja
- Grillplats
- Vindskydd med grillplats
- Vandringsled

Länsstyrelsen
Västerbotten

Naturresevat Blaiken

Bilaga 3 till skötselplan. Karta över besöksvärda platser och friluftsanläggningar. Mer info finns i avsnitt 3.3 i skötselplanen. Dnr 511-6900-2011.

Anordningar för friluftsliv

 Reservatsgräns

Utsiktspunkt

Lämplig plats för vägschild

Informationsschild

Entre med information och parkering

Koja

Grillplats

Vindskydd med grillplats

 Vandringsled

 Skoterleder

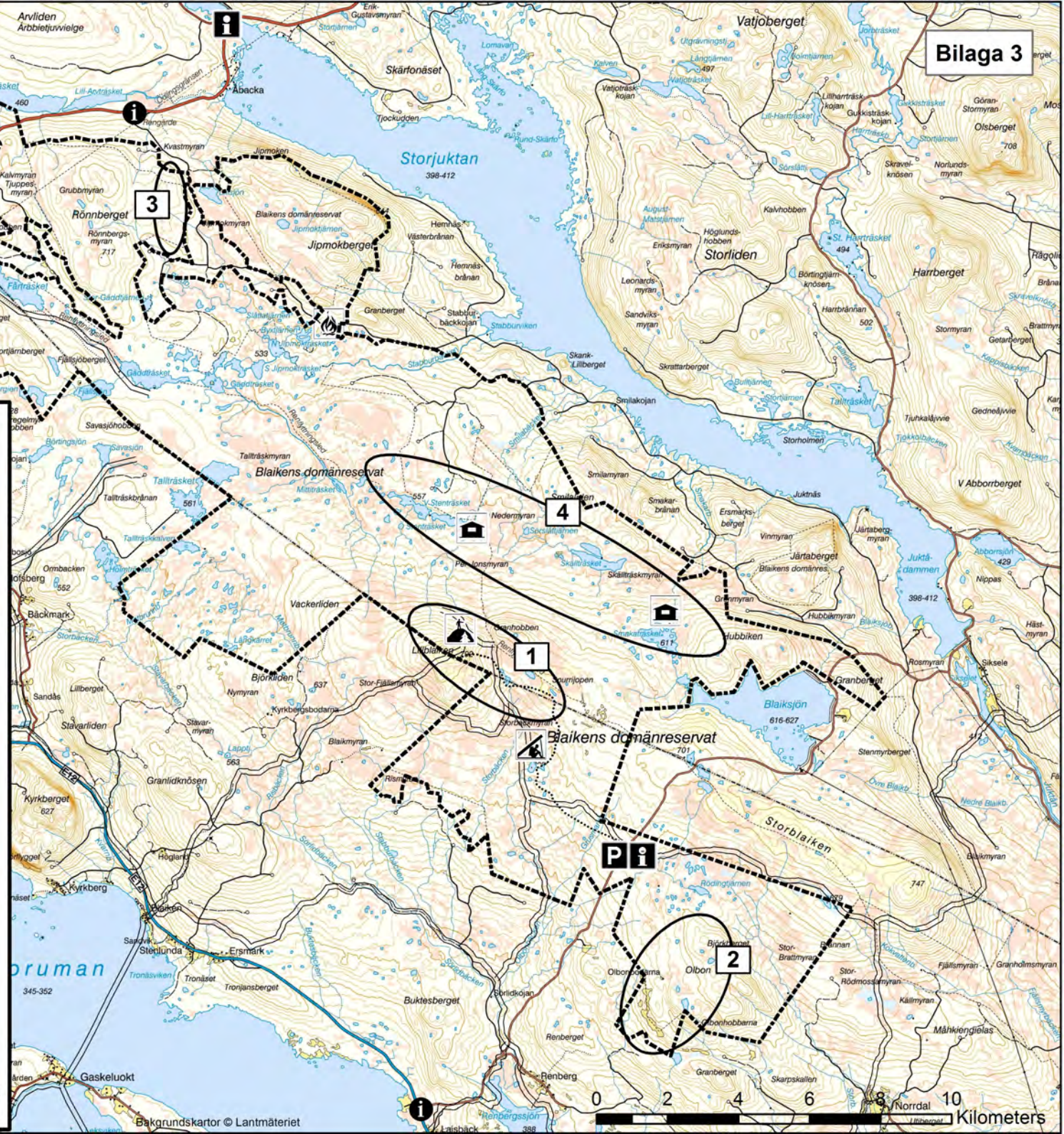
 Besöksvärda platser

Exempel på besöksvärda platser

1. Lillblaiken
2. Olbon
3. Rönnberget
4. Myrmosaiker

Länsstyrelsen
Västerbotten

Länsstyrelsen
Västerbotten

Datum
2025-12-17

Diarienummer
1256-2024
Dossier
2402156

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Västerbotten antingen via e-post; vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer ert överklagande bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 25 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet uppge sitt namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post, vasterbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltefonnummer 010-225 40 00. Ange diarienummer 265-2025.